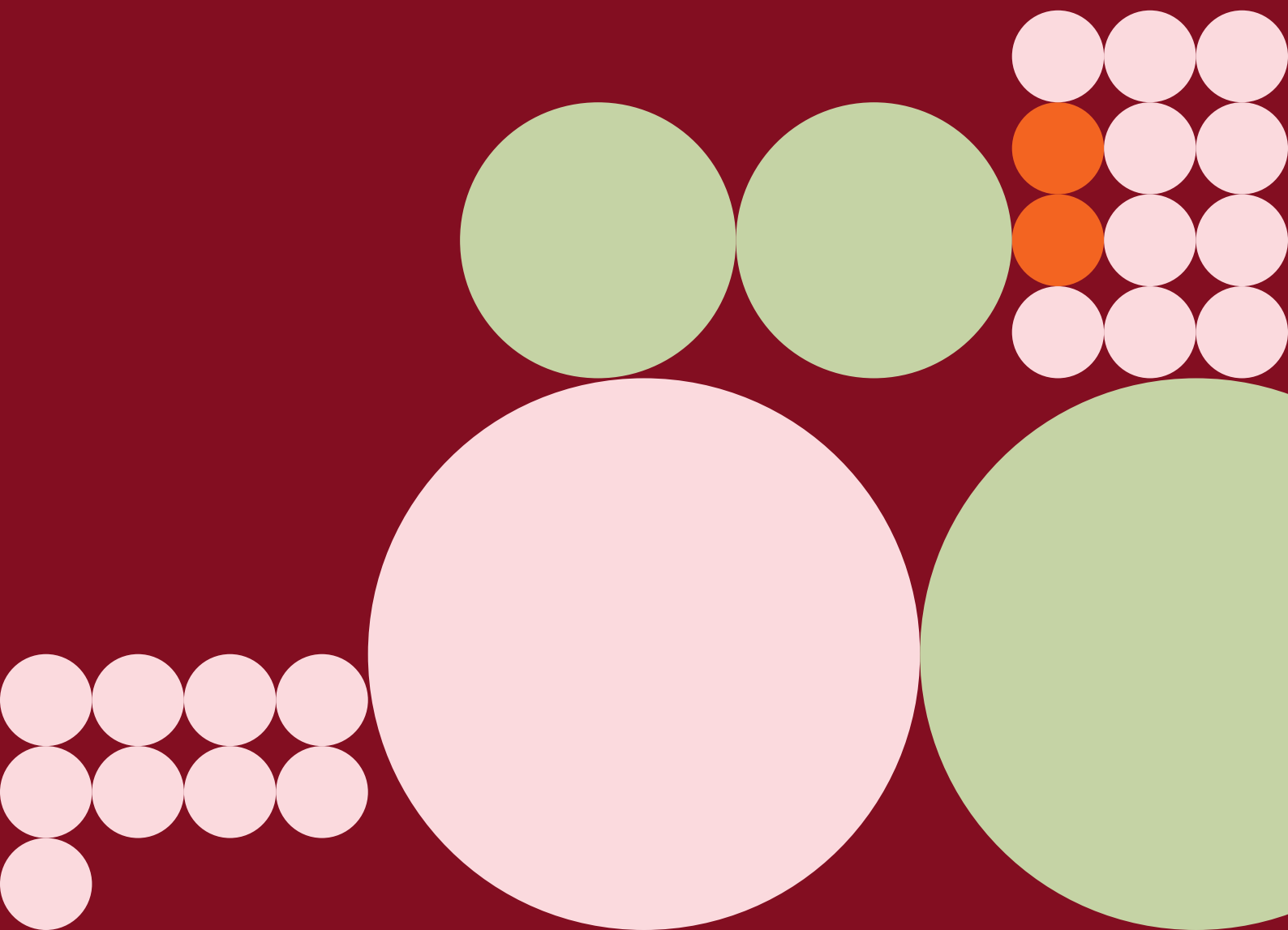

FELLESFORBUNDETS BERETNING

2023

Forord

2023 var et godt år for Fellesforbundet. For første gang passerte vi 170 000 medlemmer, og vi gjennomførte et strålende landsmøte med mange gode debatter og viktige vedtak. 481 stemmeberettigede var med på å befeste vår visshet om at landsmøter i Fellesforbundet er et av landets viktigste politiske verksteder. Rundt 60 sider med uttalelser legger føringer på arbeidet vårt de kommende fire år. Det gjelder både for forbundet og avdelingene. Landsmøtet valgte nytt forbundsstyre og representantskap..

Vårt formål er å organisere arbeidstakere. Noen steder går det veldig greit. Vi har mange arbeidsgivere som forstår viktigheten av et organisert arbeidsliv. Som skjønner at arbeidstakernes innflytelse også er bra for økonomien og bunnlinja.

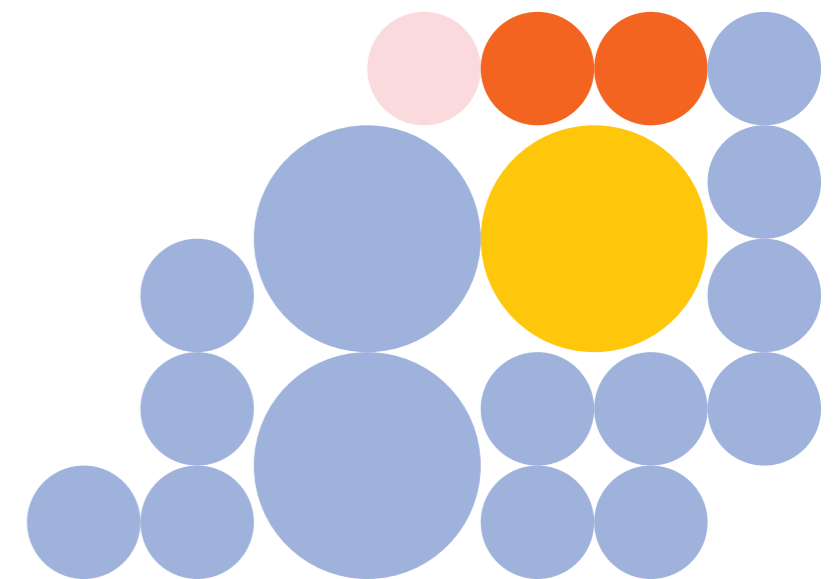
Men andre steder skjønner de ikke dette. Vi har de siste årene hatt flere konkrete eksempler hvor arbeidsgiver sier nei til det selvsagte og rettferdige kravet om tariffavtale. Det kommer vi aldri til å akseptere.

I år hadde vi to tøffe streiker for tariffavtale i Oslo. Pizzarestauranten Olivia i Hegdehaugsveien trodde de kunne lure sine ansatte. Og lure offentligheten. De kom trekkende med en såkalt husavtale, som ble omskrevet flere ganger mens streiken pågikk. Men de lurte ikke våre medlemmer, og de lurte ikke oss. Vi vet: det er bare tariffavtalen som sikrer deg tilleggene du skal ha, som sikrer medbestemmelse og som sikrer forutsigbare vaktplaner.

Også lagerbedriften 360 Logistics kastet til slutt inn årene etter flere ukers konflikt. Der oppe stod gutter og jenter av flere nasjonaliteter streikevakt på et smalt fortau, i et industriområde på Alnabru. Selv om det var surt og kaldt og tidvis ensomt, så holdt de ut.

Begge disse stedene var det mange unge folk – uten fagforeningsbakgrunn – som gikk sammen og organiserte seg. Dette tegner godt også for årene framover!

Jørn Eggum

Noen fakta om Fellesforbundet

Forbundets ledelse etter landsmøtet

Forbundsleder Jørn Eggum
Nestleder Kine Asper Vistnes

Forbundssekretærer

Clas Delp
Hege Skulstad Espe
Dag-Einar Sivertsen
Christian Justnes
Joachim Espe
Steffen Høiland

Medlemmer av forbundsstyret før landsmøtet

Merethe Solberg, Pål Aronsen, Oskar Lindøe, Joachim Espe, Vidar Schei, Halvor Been, Jan Wiggo Hageløkken, Jarl Kurud, John Erik Molin, Rolf Geir Hillestad, Roald Stykket, Nina Risinggård, Arne Hægeland, Steffen Høiland, Terje Håland, Bernhard Brunnes, Silje Nilsen, Atle K. Tranøy, Eirik Svensson, Jorge Dahl, Cecilie Søllesvik, Arne Otto Rogne, Torbjørn Graneggen, Ståle Lund, Stian Sagvold, Tommy Rannov Nystad, Julie Wilhelmsen, Kyrre Næstby, Tom-Magne Nordli, Adrian Lindgren, Ole Einar Adamsrød, Tove Olsen

Medlemmer av forbundsstyret etter landsmøtet

Jørn Eggum, Kine Asper Vistnes, Clas Delp, Christian Justnes, Hege Espe, Dag-Einar Sivertsen, Joachim Espe, Steffen Høiland, Oskar Lindøe, Pål Aronsen, Christian Berg, Merethe Solberg, Halvor Been, Vidar Schei, John Erik Molin, Bjørn Sigurd Svingen, Torbjørn Granseth, Rolf Geir Hillestad, Roald Stykket, Vidar Andersen, Terje Lund, Arild Håvik, Nils Helge Slethei, Richhard Storevik, Rune Rafdal, Jorge Dahl, Eirik Svensson, Cecilie Søllesvik, Jørn Inge Hestnes, Ståle Knoff Johansen, Ståle Lund, Kenneth Olderøien, Børge Henrik Ånesen, Kyrre Næstby, Tommy Rannov Nystad, Julie Wilhelmsen, Mikkel Krogstad, Caroline Iglebæk, Tove Olsen, Ole Einar Adamsrød

Antall medlemmer

Antall medlemmer ved årsskiftet var 169 741

Antall avdelinger

Antall avdelinger ved årsskiftet var 83

Antall ansatte

Antall ansatte ved årsskiftet var 184 (inkl. valgte)

Arbeidslivsarbeidet

Tariffpolitikken

Mellomoppgjøret ble gjennomført mellom LO og NHO. Mekling førte ikke frem og streik startet mandag den 17. april. Om lag 11 000 medlemmer av forbundet ble tatt ut i første streikeuttak. Andre uttak var varslet fra fredag den 21. april med ytterligere om lag 8 000 av forbundets medlemmer. Imidlertid kom partene til enighet torsdag den 20. april og arbeidet ble gjenopptatt fra fredag morgen den 21. april.

Den økonomiske rammen for oppgjøret ble beregnet til 5,2 % (overheng: 1,4 %, tariff tillegg: 2,1 %, glidning: 1,7 %).

Det ble gitt kroner 7,50 i generelt tillegg. De tariffavtalene som lå under 90 % av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn fikk et lavlønnstillegg på 3 kroner per time.

Overenskomster som fikk lavlønnstillegg, men ikke har lokal forhandlingsrett fikk ytterligere 1 krone per time.

Mellomoppgjøret for de øvrige hovedsammenslutningene var i tråd med resultatet i mellomoppgjøret mellom LO og NHO.

Tariff- og bransjeråd

I juni 2022 ble det valgt tariff-/bransjeråd for årene 2022-2024 for områdene industri, byggfag, hoteller og restauranter, byggeindustri og glass, bil, buss, grossistbedrifter, havbruk, fly, treforedling, AMB/VTA, spedisjon, gods, avis, grafisk, forsvarets verksteder, miljø, transporttjenester og grønn sektor.

Tariff-/bransjerådene holder normalt inntil fire møter per år. Møtevirksomheten i 2023 omfattet blant annet det tradisjonelle fellesmøtet for alle tariff-/bransjeråd 4.-5. desember der forslag til tariffoppgjøret 2024 ble behandlet. Tariff-/bransjerådene er blant annet ansvarlig for å holde bransjekonferanser. Det ble i 2023 avholdt 9 bransjekonferanser.

Tariff- og kontingenttrekkavtaler

Fellesforbundet hadde ved utgangen av 2023 tariffavtale på 6 808 bedrifter. Totalt er dette 225 flere bedrifter enn ved utgangen av 2022. I 2023 ble det inngått tariffavtale

ved 362 bedrifter med i alt 2 511 medlemmer. Det er 84 flere avtaler enn i 2022.

Av totalen på 6 808 bedrifter er 5 647 bedrifter tilsluttet arbeidsgiverorganisasjoner og 1 153 enkeltstående bedrifter.

I 2023 ble det inngått 428 kontingenttrekkavtaler ved nye bedrifter. Det er 17 flere avtaler enn i 2022. I desember 2022 startet en prøveordning hvor utvalgte avdelinger fikk fullmakt til å tegne trekkavtaler på vegne av forbundet. Prøveordningen ble evaluert i 2023 og er nå en fast ordning.

Forbundet har i perioden sendt varsel om plassoppsigelse til 2 bedrifter som ikke er tilknyttet arbeidsgiverorganisasjoner.

I to tilfeller gikk Fellesforbundets medlemmer til streik for å opprette tariffavtale i 2023:

360 Logistics AS

HK stoppet Fellesforbundets tariffavtalekrav ved 360 Logistics i februar 2022. Fellesforbundet og HK ble enige om at Speditøroverenskomsten skulle gjøres gjeldende samme måned. Avtalekrav ble sendt bedriften 21.02.2022. Bedriften motsatte seg avtale og mekling ble avholdt 25.04.2022. Bedriften meldte seg så inn i Spekter. For Spekters avtaler avgjøres innholdet i den enkelte tariffavtale i B-delsforhandlinger ved Spekter og LO-stat. Spekter og LO-stat kom ikke til enighet, og 14 medlemmer ble tatt ut i konflikt 09.02.2023. I mars 2023 ble det avholdt forhandlingsmøter med NHO for å iverksette betingede sympatiaksjoner for relevante leverandører til 360 Logistics AS. Trykket var sterkt medvirkende til en forhandlingsløsning. Etter åtte uker i streik ble parten enige om tariffavtale 31.03.2023, og konflikten stanset. Løsningen ble en betydelig lønnsvekst for våre medlemmer, og for de med noe ansiennitet ble lønnen tilsvarende som for sammenlignbar avtale i NHO.

Olivia AS avd. Hegdehaugsveien

Krav om å gjøre Riksavtalen gjeldende ved Olivia AS avd. Hegdehaugsveien ble sendt bedriften 19.10.2022. Et

forhandlingsmøte ble avholdt med bedriften 17.11.2022 uten at enighet ble oppnådd. Et nytt forhandlingsmøte med bistand fra Riksmekler ble avholdt 18.11.2023, fortsatt uten enighet. De ble videre avholdt møter med bedriften for å gå gjennom de reelle bestemmelsene i tariffavtalen uten at dette førte frem. Etter en ny meklings med negativt resultat 26.01.2023, ble varsel om arbeidsnedleggelse sendt, og konflikten var et faktum for 34 medlemmer 15.02.2023. Etter en lang arbeidskamp så ble konflikten avsluttet og tariffavtale inngått 11.04.2023.

Juridisk bistand og rettsavgjørelser

Juridisk bistand ytes i yrkesskadesaker og stillingsvernsaker i forbindelse med omstillinger og nedbemanninger. Forbundet har fortsatt mange saker som går på bistand til utenlandske medlemmer i forbindelse med manglende utbetaling av lønn, underbetaling og feriepenger. I tillegg kommer saker hvor forbundet har behov for juridisk rådgivning og veiledning generelt.

I 2023 ble det avsluttet 201 saker hvor forbundet hadde tatt ut stevning. Det ble avsagt dom i 33 saker. Det er totalt utbetalt over 33,6 mill. kroner i erstatning til medlemmer i de avsluttede juridiske sakene i 2023.

Fellesforbundet fikk avgjørelse i tre saker for Arbeidsretten i 2023. Det har pågått en tvist med Sjømat Norge om Linga Service AS var bundet av Lingalaks AS' tariffavtale, Havbruksoverenskomsten. Rent praktisk er det spørsmål om Havbruksoverenskomsten eller Overenskomst for Service og flerbruksfartøyer skulle gjelde. Partene hevet saken som forlikt før behandlingen i Arbeidsretten. Enigheten har klargjort at hovedbeskjefteigelsen må være fartøy, og virksomheten må være klart adskilt og med eget bedriftsnummer før Overenskomst for Service og flerbruksfartøyer kommer til anvendelse.

Ved Gausdal Landhandleri Transport AS ble det en uenighet hvorvidt ansatte hadde krav på både overtid- og ubekvemstillegg for overtidsarbeid utført på tidspunkter som etter Transportbedrifter i Norge (Godsoverenskomsten) er ubekvemme. Partene hevet saken som forlikt før behandlingen i Arbeidsretten. Fellesforbundet fikk medhold i sitt syn.

Det var tatt ut stevning for Arbeidsretten i tre tariffvister mellom Fellesforbundet og Forsvaret. Tvistene dreide seg om hvorvidt Forsvaret hadde overholdt bl.a. reglene i Hovedavtalen i staten §§ 17 og

18, Tilpasningsavtalen for Forsvaret til Hovedavtalen LO-NHO §§ 9-3 til 9-6 og 9-9, jf. § 9-1, samt Verkstedoverenskomsten for Forsvaret bilag 8 og bilag 12.

De tre tvistene gjaldt;

1. Bortsetting eller innleie av arbeidskraft fra Kongsberggruppen i Bardufoss
2. Bortsetting av LTK Finnmark til Bertel O. Steen
3. Omstillingen ved 132 LV stasjonsgruppe Bodø

LO/Fellesforbundet gjorde gjeldende at Forsvaret gjennomgående hadde brutt sine informasjons- og drøftelsesplikter for samtlige tre lokasjoner i forbindelse med inngåelse av strategiske samarbeidsavtaler og/eller rammeavtaler som reelt eller potensielt medfører bortsetting av arbeidsoppgaver som utføres av ansatte i stillinger som faller inn under Verkstedoverenskomsten for Forsvaret (VO/F), såkalte OVK-stillinger, til eksterne private aktører, som igjen reelt eller potensielt medførte at Fellesforbundets medlemmer blir overtallige på kort eller lang sikt ved de berørte lokasjonene.

LO/Fellesforbundet gjorde i tillegg gjeldende at personell berørt av Luftforsvarets omstilling i Bodø, med flytting av sin operative virksomhet til Evenes, skulle ha rett til å fortsette sitt arbeide i Bodø med restoppgaver til oppnådd pensjonsalder.

LO/Fellesforbundet og Regjeringsadvokaten/ Departementet/Forsvarsjef ble til slutt enige om en forliksløsning som ivaretok Fellesforbundets påstander.

Godkjenning av arbeidstidsordninger

Etter arbeidsmiljølovens § 10-12 (4) kan det inngås avtale mellom fagforening med innstillingsrett og den enkelte bedrift om arbeidstidsordninger som avviker fra lovens alminnelige bestemmelser. LO har etter enighet blant forbundene laget en egen veileder for hva som kreves i en søknad. Det er lagt ekstra søkelys på HMS, begrunnelse for nattarbeid, og at bedrifter som leier inn har avtale om dette ved innleie etter § 14-12.

Arbeidstidsordninger med inntil 10,5 timer per dag behandles av forbundet. Alle andre arbeidstidsordninger utover 10,5 timer per dag godkjennes av LO. Det ble i 2023 godkjent 743 arbeidstidsordninger på over 10,5 timer, av disse hadde ca. 273 nattarbeid. Antall godkjenninger økte med 206 fra 2022.

Bedriftsdemokrati

Et flertall av våre medlemmer arbeider i konsern eller konsernlignende selskap med hovedkontor i eller utenfor Norge. Dermed fattes mange viktige beslutninger langt unna egen arbeidsplass og ledelse, kanskje i et annet land. Det er en jevn pågang av henvendelser og spørsmål til forbundet om konsernfaglige og selskapsrettslige spørsmål. Det gjelder opprettelse av konsernsamarbeid mellom de tillitsvalgte i et konsern, om styrerepresentasjon i bedrift og konsern, og om opprettelse av europeiske samarbeidsutvalg (EWC).

Forbundet utviklet et kurs/konferanse for konsern-tillitsvalgte i 2023. Det ble gjennomført 3 kurs/konferanser.

Likestilling likeverd

Likestillings- og likeverdsutvalget hadde tre møter i 2023 med blant annet kvinnehelse, pride og hvordan jobbe med trakassering på dagsorden.

Vi har i 2023 fortsatt samarbeidet med EI og IT forbundet, Fagforbundet og Industri Energi for å sette søkelys på utradisjonelle utdanningsvalg.

I 2023 gjennomførte Fellesforbundet kampanjen dittykke.no alene og i en noe nedskalert versjon. Kampanjen kjøres i forkant av søknadsfristen for videregående opplæring og ble spredt i ulike sosiale medier. Vi oppnådde mange visninger på kampanjen og mange gikk inn på landingssiden til kampanjen. Det var også i 2023 mange ulike aktører som hadde slike kampanjer og søkertallene for 2023 viser en fortsatt positiv utvikling av kvinnelige søkere på tradisjonelt mannsdominerte utdanninger.

Prosjektet Fellesforbundet har bestilt i samarbeid med Handel og Kontor, for å se på hva som er årsaken til at kvinner ikke gjør "karriere" som tillitsvalgt ble lansert 8. mars og rapporten ligger på Fafo sine nettsider <https://fafo.no/zoo-publikasjoner/fafo-rapporter/kvinner-og-veien-til-hoyere-verv>.

Helse, miljø og sikkerhet

Byggenæringen

Helse, miljø og sikkerhet (HMS) i byggenæringen har vært et viktig arbeidsområde i 2023. Byggenæringen er kjent for å være en av de mest risikofylte bransjene, og derfor er det lovpålagt for alle bedrifter innenfor bygg å knytte seg til en bedriftshelsetjeneste. Fellesforbundet

deltar i flere partssammensatte utvalg og styrer for å ivareta medlemmenes interesser.

Fra 1. januar 2024, trådte nye regler for innkjøp til det offentlige i kraft. Endringene innebærer at klima- og miljøhensyn som hovedregel må vektes med minimum tretti prosent i offentlige anskaffelser.

Nye innleieregler trådte i kraft 1. april 2023, og totalforbudet mot innleie i Oslo og deler av Viken trådte i kraft fra 1. juli.

Skogbruk

I året som gikk hadde vi flere prosjekter som gikk på å øke fokus på sikkerhet. Det er også nye prosjektet på gang for å utvikle og fremme arbeidet med sikkerhet i bransjen. Mer informasjon finnes på hjemmesiden og på siden til HMS utvalgets ærespris.

<https://skogkurs.no/kunnskapsskogen/helse-miljo-og-sikkerhet/skogbrukets-hms-utvalg/>

<https://skogkurs.no/nyheter/skogbrukets-hms-utvalg-sin-aerespris-for-2024/>

Havbruk

Havbruk er den nest mest risikoutsatte næringen i Norge etter fiskeri. Fellesforbundet, Sjømat Norge og Arbeidstilsynet arbeider sammen i et HMS-utvalg for havbruksnæringen. Utvalget har sammen med Sjøfartsdirektoratet arbeidet videre med oppdateringen av HMS-veilederen.

Høsten 2023 gjennomførte Sintef en HMS-undersøkelse blant ansatte i havbruksnæringen. Sintef skriver at næringen preges av teknologisk innovasjon og introduksjon av nye produksjonsformer for lakseoppdrett. Det er positivt at 87,7 prosent oppga at de som oftest eller alltid trivdes på jobb. Samtidig svarte 62,4 prosent at de har opplevd nestenulykker i løpet av de siste to årene. De tre viktigste årsakene til arbeidsrelaterte helseplager er smerter i nakke/skulder/arm, smerter i rygg og tretthet.

Petroleum- og industrisektoren

Fellesforbundet deltar på flere samarbeidsarenaer innenfor petroleumsvirksomheten for å styrke helse, miljø og sikkerhet, som for eksempel Petroleumstilsynets Sikkerhetsforum. Dette er et trepartssamarbeid mellom myndighetene, næringen og fagbevegelsen. Her tas det opp utfordringer som storulykkeperspektivet,

teknologit utvikling, arbeidstakermedvirkning og partssamarbeid. Arbeidstakerne påvirkes også av rammebetingelser, av utviklingstrekk og av næringens omdømme og attraktivitet. Behovet for en arbeidsstokk med nødvendig kompetanse og ferdigheter (herunder språk/kommunikasjon) er åpenbar. Sikkerhetsforum har, og vil fortsatt følge med på utviklingen og bidra med innspill i sentrale prosesser hvor disse forholdene adresseres. Safetec rapport om endrede rammevilkår for leverandørindustrien ble utgitt i 2023.

Regelverksforum (Petroleumstilsynet) er en partssammensatt gruppe, som er etablert av og drives av Petroleumstilsynet. Her drøftes ny forskrift/årlige endringer om helse miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten og på landanlegg.

Samarbeid for sikkerhet olje og gass (SFSOG) er et forum med høy aktivitet for blant annet utarbeidelse av HMS- anbefalinger for oljeindustrien for beste praksis. Forumet er basert på konsensus blant medlemmer. Flere arbeidsgrupper ble etablert i 2023. Blant annet en gruppe som heter "mobbing og trakassering" i arbeidslivet. Arbeidet skal resultere i en anbefaling om beste praksis.

Forbundet deltar også i LOs Olje- og Gassutvalg og Helikopterutvalget. Vi er bekymret over at det kun er en helikoptertype som flyr personell fra installasjoner til land og omvendt. Det er også blitt mangel på deler til den typen helikopter i 2023. Det kan medføre endrede reisemønstre for våre medlemmer. Equinor har i 2023 kjøpt 2 stk. Leonardo AW 139, men disse kan ikke leveres før 2025. Det er positivt at det kommer en ny helikoptermodell på sokkelen.

Fellesforbundet deltar i Norsk Olje og Gass sitt Nettverk for Sikkerhet og Beredskap (NSB). Når kurs og fagplaner offshore skal revideres må de inntre NSB. I tillegg bidrar vi som arbeidstakerrepresentanter i revisjonslag ved revidering av sikkerhetssenter.

Norden

Fellesforbundet leder HMS-arbeidsgruppen i de nordiske landene. Gruppen møtes 2 ganger i året. En gang fast hos Nordic IN i Stockholm og neste rulleres hos de forskjellige medlemsland. Vi utveksler og deler relevant informasjon og drar på bedriftsbesøk. Sist besøkte vi industribedrifter i Stavanger for å lære om hva de gjorde spesifikk på arbeidsmiljø.

Europa

Det er besluttet å etablere en HMS-arbeidsgruppe på europeisk nivå etter modell fra den nordiske.

Globalt

Forbundet er gjennom IndustriAll global med i arbeidsgruppen for skipsopphugging. Gruppen har medvirket til at flest mulig land skulle ratifisere Hong Kong Konvensjonen om sikker resirkulering av gamle skip på strendene i Sør-Asia. Konvensjon stilte krav om minimum 15 land, som skulle omfatte 40 % av tonnasjen i verden. I 2023 ble målet nådd da Bangladesh bestemte seg for å ratifisere.

Regionale verneombud (RVO) for bygge- og anleggsbransjen

Det var svært høy aktivitet i byggebransjen i første halvår av 2023. Aktiviteten i andre halvår har vært til dels dramatisk synkende i store deler av landet. Det har vært svært få nye boligprosjekter og hyttemarkedet har nærmeste stoppet helt opp. De store entreprenørene har i siste halvdel av året medelt at de har liten ordreservert og at det er lite jobber å regne på. Det meldes også om at det begynner å komme en del permitteringsvarsler.

Våre regionale verneombud (RVO) gjennomførte i 2023 noe færre byggeplassbesøk enn året før. Det ble gjennomført 3 434 byggeplassbesøk i 2023, mot 3 539 i 2022. Nedgangen i antallet byggeplassbesøk forklares naturlig med konjunkturedgangen i næringen.

Det ble i 2023 gjennomførte en fagsamling for RVOene i Svolvær. Målet med samlingen var videreutvikling av registreringsrutiner og likhet ved registrering i RVO-systemet. Samlingen var vellykket og arbeidet med videreutvikling av registreringsrutinene ble fullført i 2023.

Det ble også gjennomført en samling senhøsten 2023, hvor styret og sekretariatet drøftet og avklarte forventninger til registrering for 2024 i RVO-systemet.

RVOene har i 2023 gjennomført kurs innenfor asbest, arbeidsmiljø (40t) og koordinatorskolen (byggherreforskriften).

Type kurs	Antall kurs	Antall deltakere
Asbest	12	113
Arbeidsmiljø 40t	5	88
Koordinatorskolen	4	130

I forbindelse med overgangen til nytt rapporteringssystem har det blitt noen endringer i hvordan statistikken fra de regionale verneombudenes byggeplassbesøk vil bli presentert. Totalt har det blitt stanset arbeidsoperasjoner 1821 ganger og klart flest, med hele 350 stans, finner vi manglende sikring av arbeid på tak. Arbeid i høyden har vært og er fremdeles den største utfordringen våre regionale verneombud møter når de er på byggeplassbesøk.

Fellesforbundet var i 2023 representert i fondsstyret for RVO-ordningen ved forbundssekretær Christian Justnes, med rådgiver i samfunnspolitisk avdeling, Michella M. Jensen som vara.

Årsrapport for RVOene finnes på rvofond.no.

Regionale verneombud (RVO) i hotell, restaurant og renholdsbransjen

Hotellbransjen har de senere årene vært preget av økt digitalisering, spesielt innen booking, innsjekking og betaling. Dette har ført til endringer i arbeidsoppgaver for de ansatte. De regionale verneombud ser i sin oppsøkende virksomhet at det er utfordringer med økt arbeidsbelastning, spesielt for resepsjonister og renholdspersonell.

Restaurantbransjen har de siste årene opplevd større fokus på mattrygghet, hygiene og allergener. Mange restauranter har også tatt i bruk digitale bestillingssystemer. De regionale verneombud ser i sin oppsøkende virksomhet utfordringer knyttet til høyt arbeidstempo, stress og fysisk belastning for ansatte. De ser også at språkbarrierer kan påvirke kommunikasjonen med gjester og kolleger.

De regionale verneombudene har i 2023 gjennomført 1 564 besøk, gitt veiledning og HMS-opplæring til verneombud og AMU representanter, sendt tips til Arbeidstilsynet, og bidratt til å få på plass flere verneombud og bedriftshelsetjenester i bedriftene.

Etter nedgangen i antall besøk, da koronapandemien startet i 2020, har flere og flere virksomheter og arbeidsplasser fått besøk fra RVO, med en særlig stor økning fra 2022 til 2023. Økningen skyldes ikke utelukkende økt aktivitet, men også at regionale verneombud har hatt større oppmerksomhet på lik rapportering og dokumentasjon av aktiviteten.

Årsrapport for RVOene finnes på rvofond.no.

Inkluderende arbeidsliv

De kommende forhandlingene om en ny IA-avtale, som skal starte opp i 2024, var tema på møter i LO i løpet av høsten 2023. Fellesforbundet hadde møte med LO og diskuterte forventninger knyttet til ny IA-avtale og hvordan man kan forankre innspillene lokalt.

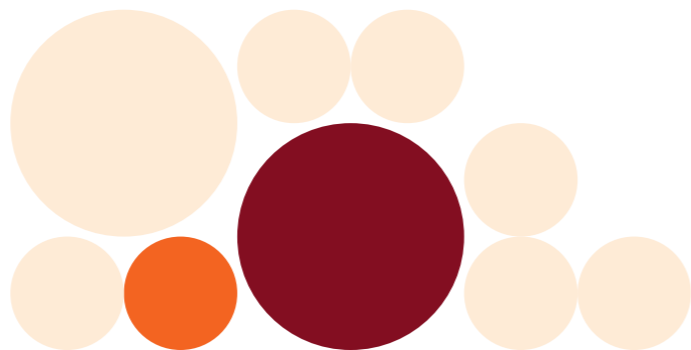
Fellesforbundet har også i 2023 hatt møter med Norsk Industri og Industri Energi og diskutert felles utfordringer knyttet til inkluderende arbeidsliv. Flere av bransjenes HMS-utvalg har IA som en del av sitt arbeid.

Forbundet deltok i 2023 på møter i LOs HMS/IA utvalg og er involvert i tre bransjeprogram knyttet til IA avtalen. IA-bransjeprogrammene er en del av virkemidlene i IA-avtalen denne perioden. Det er totalt åtte IA-bransjeprogrammer. Målet er å se på de bransjespesifikke utfordringene knyttet til inkluderende arbeidsliv.

Bransjeprogram IA persontransport

Søknader til bransjeprogrammet har vært preget av at virksomhetene innen bransjen har lav lønnsomhet, og lite ressurser i administrasjon. Arbeid med arbeidsmiljø som virksomhetene burde gjøre som en ordinær del av driften synes i stor grad å løses gjennom å søke bransjeprogrammet for midler. Mange søknader går i retning av tiltak som rettes mot holdninger og kunnskap om helse og livstil for de ansatte, og individualiserer ansvaret for sykefravær. Flere søknader som er innvilget tidligere år er ikke gjennomført eller levert rapport på, og penger utbetales ikke før det foreligger rapport. Likevel er det flere virksomheter som er aktive og har gode søknader, og gjennomføres i samarbeid med de lokale parter.

Styringsgruppen har hatt jevnlig møter i 2023 og behandlet søknader, og planlagt sentrale tiltak. Planlagt konferanse for ledere, tillitsvalgte og verneombud ble gjennomført i 2023 og flere temasamlinger er gjennomført. Deloitte, som har gjennomført

følgforskning på bransjeprogrammene, har gitt styringen av bransjeprogrammet stort sett tilfredsstillende karakter, med noe forbedringspotensial på risiko, og oppfølging av mål og resultater.

Fellesforbundet jobber i styringsgruppa for å få mer ambisiøse søknader fra virksomhetene og har fått gjennomslag i styringsgruppen for at det bør ses på arbeidstidsorganisering. Etter initiativ fra Fellesforbundet er det igangsatt et prosjekt på arbeidstid /turnus i Boreal Kristiansand, dette er i tråd med det vi har etterlyst av søknader. Fellesforbundet har argumentert og stemt mot ansettelse av ytterligere en administrativ ansatt i bransjeprogrammet, men vi tilhørte et mindretall og ansettelsen ble gjennomført

Bransjeprogram IA bygg og anlegg

Programmets målsetting er å redusere arbeidsrelatert sykefravær og frafall fra bransjen.

Tiltakene er inndelt i fem tematiske områder. Forbedringer innen hvert av disse områdene kan bidra til at sykefraværet går ned og/eller at ansatte velger å være i yrket lengre. To av områdene er nye fra 2023.

Områdene er:

1. Sikkerhet, helse og Arbeidsmiljø (SHA) i prosjektering.
2. Fysisk/kjemisk arbeidsmiljø.
3. Helse/psykososialt arbeidsmiljø.
4. HMS-opplæring av ungdom i videregående skole.
5. Ungdom og frafall (psykisk helse)

25 prosjekter er ferdigstilt det siste året, mens 17 prosjekter fortsetter også i 2024. Programmet har en fullfølelsesgrad for igangsatte prosjekter på nær 100%.

Programmet administreres i regi av NHO Byggenæringen (tidl. Byggenæringens Landsforening), men alle områder av bygge- og anleggsbransjen søkes dekket av tiltakene i programmet. Programmet ledes av en prosjektleder ansatt i NHO Byggenæringen. Mengden av og kompleksitet i aktivitetene som etter hvert har blitt igangsatt har medført at det gjennom 2023 har vært en person på heltid (Programleder) og 4 personer på deltid i administrasjonsgruppen for programmet.

Styringsgruppen møttes ca. en gang i måneden for gjennomgang, risikovurdering og evt. godkjenning av nye aktiviteter og evaluering av utførte aktiviteter. Totalt ble det avholdt 10 styringsgruppemøter i 2023.

Bransjeprogram IA leverandørindustrien til olje- og gass
I 2023 har aktiviteten i bransjeprogrammet dreiet mer over på sentrale prosjekter (for eksempel «Dysleksivennlig arbeidsplass»), fremfor utprøving av tiltak initiert av den enkelte bedrift. Styringsgruppen tror at en slik dreiningen til dels har å gjøre med stor aktivitet i bransjen og at vi ikke kan forvente at dette bildet endrer seg i 2024.

Bransjeprogrammet har også i 2023 gjennomført flere webinarer hvor bedriftene ha presentert tiltak de har gjennomført, men til tross for gode presentasjoner og god deltakelse var det svært få som har latt seg inspirere til å teste samme tiltak.

Deloitte kom i 2023 med sin rapport om arbeidet i bransjeprogrammene og et av hovedfunnene er at IA-arbeid er et område som krever langsiktighet i arbeidet.

I forbindelse med at IA avtalen er forlenget med to år er også bransjeprogrammene forlenget.

Fellesforbundets IA/HMS-utvalg

Det nyopprettede utvalget hadde sitt første møte i juni 2023. Utvalget består av to representanter fra industrien, to fra bygg, to fra hotell og restaurant og to fra havbruk. I tillegg deltar den/de som har politisk ansvar i ledelsen, en RVO og ansatte i administrasjonen. Det planlegges å utvide utvalget med andre bransjer etter hvert.

Utvalget har i oppstarten fokusert på utfordringer i de enkelte bransjene som er representert i utvalget og å kartlegge forbundets arbeid knyttet til IA og HMS. Utvalget har også diskutert 40 timers kurset og forslag til landsmøtet knyttet til dette temaet.

Arbeidet mot sosial dumping og useriøsitet i arbeidslivet

Fellesforbundet videreførte i 2023 innsatsen mot sosial dumping, useriøsitet og løsarbeid. Forbundet har vært en aktiv og synlig aktør i kampen for arbeidstakerrettigheter og mot sosial dumping, både nasjonalt og lokalt, så vel som i pressen og i sosiale medier. Arbeidet har foregått gjennom hele året, og sentrale og gjennomgående temaer har vært innleie og løsarbeid, feilklassifisering av arbeidstakere, sosial dumping, arbeidslivskriminalitet, useriøsitet og offentlige anskaffelser.

Fellesforbundet har under den rødgrønne regjeringen fått gjennomslag for flere av våre merkesaker i

arbeidslivspolitikken. Dette gjelder ikke minst regelverket knyttet til innleie fra bemanningsforetak, hvor det i 2023 trådte i kraft betydelige skjerpelser. Hovedregelen i alle bransjer er nå at innleie fra bemanningsforetak kun er lov til rene vikariater. Kun bedrifter med tariffavtale kan leie inn ut over hovedregelen, forutsatt at det er inngått skriftlig avtale med tillitsvalgte. På byggeplasser i Oslo, Viken og Vestfold er det forbudt med alle former for innleie fra bemanningsforetak. Hovedformålet med det nye regelverket er å styrke grunnbemanningen og å sikre faste og hele stillinger i produksjonsbedriftene, og dermed også styrke det organiserte arbeidslivet. For å unngå omgåelser er det viktig at det er innført en tydeligere definisjon i arbeidsmiljøloven av innleie og entrepriser.

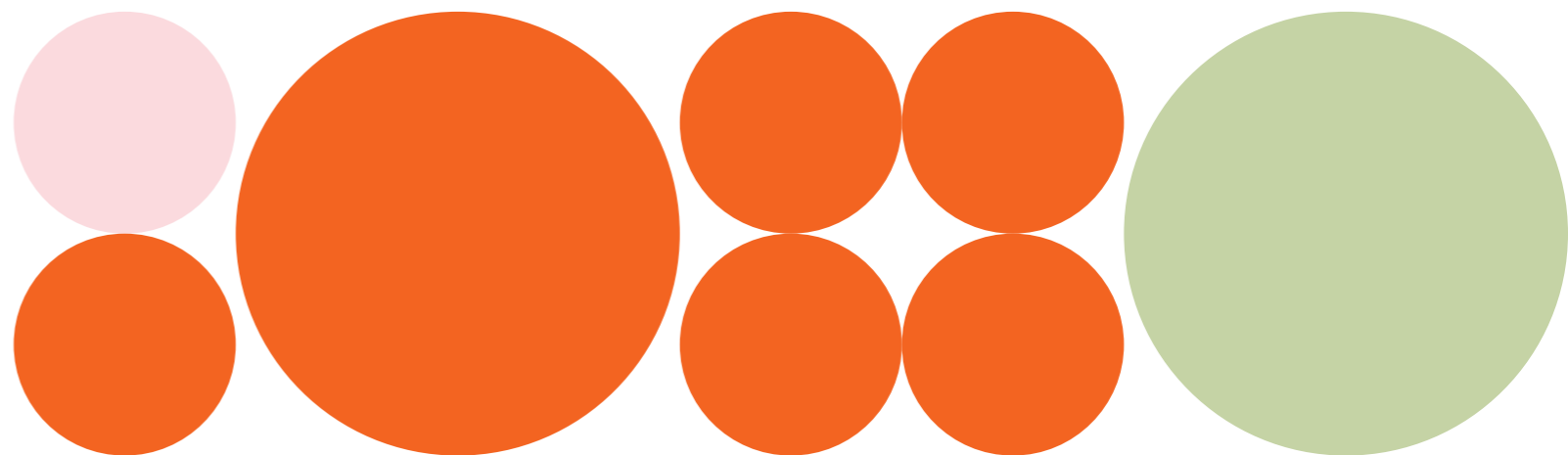
For at det nye innleieregelverket skal virke, er det vesentlig at forbundets tillitsvalgte har godt kjennskap til hvordan det kan benyttes. Det er derfor utarbeidet kursmaterieell, veiledninger og maler, og avholdt kurs i alle landets regioner. Forbundet har også jobbet med å spre informasjon om erfaringene med det nye innleieregelverket, og gjennomførte blant annet en spørreundersøkelse blant våre nær 3 000 polske medlemmene i bemanningsbransjen.

Selv om mange lover og regler er på plass for å motvirke sosial dumping og arbeidslivskriminalitet, er det mye å følge opp når det gjelder etterlevelse, tilsyn og kontroll. Arbeidstilsynet er her svært viktig, og forbundet har gjennom året benyttet alle relevante anledninger til å fremme betydningen av nok ressurser til tilsynsmyndighetene.

Arbeidet og deltakelsen i treparts bransjeprogrammer for seriøsitet i transport, uteliv og bilbransjen har fortsatt gjennom året. Programmene er i ulike faser, men er nyttige arenaer for partssamarbeidet rundt seriøsitet i de aktuelle bransjene.

Fellesforbundet har også i 2023 vært engasjert i staten og kommunenes rolle som innkjøper og betydningen av å ha en innkjøpspolitikk som fremmer et seriøst arbeidsliv. Vi har blant annet deltatt i Samarbeid mot svart økonomi (SMSØ), samt SMSØ sin arbeidsgruppe om bestiller rollen. Forbundets budskap har vært at det ved offentlig anbud skal settes strenge krav til tilbyder om at disse skal være lærebedrifter, krav til egenbemanning og maks antall underentreprenører – og at det bør være en fordel å ha tariffavtale. Gjennom året har flere deler av forbundet arbeidet aktivt med temaet, og også vært engasjert i å spille inn til den nye Norgesmodellen for offentlige anskaffelser.

I januar samlet Fellesforbundet, sammen med Nordisk bygnings- og trearbeiderføderasjon NBTF, tretti kolleger fra nordiske bygningsforbund til konferanse om arbeidet mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Deltakerne var svært fornøyd, og etter deres ønske er det planlagt å gjenta arrangementet i 2024 og 2025.

Samfunnspolitisk arbeid

Det næringspolitiske arbeidet

Forbundet har i løpet av 2023 arbeidet bredt for å fremme industrien og næringslivets rammevilkår for fortsatt produksjon og for arbeidsplasser i Norge. Forbundet har på egen hånd, gjennom LO eller andre samarbeidskonstellasjoner fremmet vårt syn i en rekke høringer, og vi har deltatt i offentlige høringer på Stortinget. I tillegg har det vært gjennomført møter med representanter fra regjering og Storting. Deler av det næringspolitiske arbeidet skjer i også i samarbeid med andre forbund og arbeidsgiverorganisasjoner. Blant de formaliserte samarbeidsplattformene kan nevnes Konkraft, Maritimt forum, Forum for miljøteknologi og Biomarint forum.

Kraft

Kraft, strøm, overføringskapasitet mellom landsdelene og krafthandel på tvers av landegrensene preget forbundets arbeid i 2023. Det har vært jobbet politisk med å forbedre strømstøtteordningen. Fra og med 1. september 2023 ble det innført et bedre «tak» på ordningen, hvor staten dekker 90 prosent av timesprisen over 70 øre/KWh. På lengre sikt har det vært jobbet med å sikre at kraftpriser fortsatt skal være et konkurransefortrinn for norske bedrifter. Innstillingen fra forbundsstyrets kraftutvalg dannet grunnlaget for Fellesforbundets kraftpolitikk frem mot landsmøtet 2023. Landsmøtet konkretiserte forbundets kraftpolitikk ytterligere, gjennom en egen kraftuttalelse. Denne danner rettesnor for det videre arbeidet innenfor kraftfeltet.

I desember 2023 ble det innført grunnrenteskatt for vindkraft på land. Fra forbundets side ble det jobbet mye for at skatteinnretningen ikke skulle bremse investeringene. Fellesforbundet var her særlig opptatt av likebehandling med andre grunnrentenæringer (vannkraft og petroleum) og at landvind kunne fremføre en eventuell negativ grunnrenteskatt. Ved innføring av skatten ble dette prinsippet lagt til grunn.

Byggenæringen

I 2023 opplevde byggenæringen en nedgang i aktiviteten. Boligbyggingen falt, og mange bedrifter i byggenæringen opplevde svakere aktivitet. Dette førte til at bedrifter permitterte og sa opp ansatte. For å motvirke denne nedgangen foreslo Fellesforbundet, sammen med NHO Byggenæringen, en rekke tiltak for å skape økt byggeaktivitet, samt endringer i permitteringsregelverket.

Reiseliv

Året 2023 var et bemerkelsesverdig år for reiselivsnæringen i Norge. Det begynte med usikkerhet, gitt den internasjonale inflasjonen, ustabile energimarkeder og konflikter i Europa. Men Norge sto støtt med høy sysselsetting og nesten ingen arbeidsledighet. Reiselivsnæringen opplevde rekordstore investeringer og satte nye eksportrekorder når vi sammenligner med normalåret 2019.

Regjeringen satte i gang en rekke tiltak for utvikling av reiselivet før sommeren 2023. Fellesforbundet har deltatt aktivt i mye av dette arbeidet og gitt våre innspill. Regjeringens prioriteringer rettet søkelyset mot bærekraftig utvikling, helårige arbeidsplasser, kompetanse, markedsføring, destinasjonsutvikling og verdiskaping i hele landet. Dette var et viktig skritt for å styrke reiselivsnæringen i Norge, og helt i tråd med den reiselivspolitikken Fellesforbundet har forfektet i en årrekke.

Satsingen på reiselivet har tydelige mål, blant annet målsetninger om å øke eksportverdien med 20 milliarder kroner og innenlandsk konsum med 20 milliarder kroner frem til 2030. Det er også et mål om å skape 25 prosent flere reiselivsrelaterte jobber og en 50 prosent reduksjon i stedlige klimautslipp fra reiselivet.

I november varslet regjeringen at de vil lansere et veikart for reiselivet i januar 2024. Veikartet skal samle og systematisere alle de ulike satsningene og tiltakene som er i arbeid for utviklingen av reiselivet i Norge.

2023 var med andre ord et år med betydelige fremskritt og positive endringer for reiselivsnæringen i Norge.

Havbruk

Regjeringen foreslo høsten 2022 å innføre grunnrenteskatt for havbruksnæringen. Mye av det næringspolitiske arbeidet innenfor havbruk dreide seg i 2023 om å jobbe politisk for at innføring av skatten ikke skulle hindre nyinvesteringer i næringen og at vertskommunene skulle sitte igjen med deler av skattegrunnlaget.

Forsvar og forsvarsindustri

Etter tiår med en stabil geopolitisk situasjon, endret bildet seg med den russiske fullskalainvasjonen av Ukraina. For medlemmene på forsvarets verksteder og medlemmer innenfor sikkerhets- og forsvarsindustrien har det gitt virkninger. Nasjonal beredskap og selvforsyning under krig og krise har kommet høyere opp på den politiske agendaen.

Verkstedsmedlemmene har opplevd at vedlikehold har blitt splittet opp og satt ut, i form av strategiske samarbeidsavtaler. Fellesforbundets standpunkt er og har vært at eventuelle slike avtaler skal komme i tillegg til og ikke istedenfor den kompetanse og kapasitet forsvar selv skal inneha. Også i 2023 har dette blitt påpekt og videreformidlet ovenfor regjering og Storting, og til forsvarskommisjonen som vurderte fremtidig organisering av forsvar.

For forsvars- og sikkerhetsindustrien har det vært jobbet med å sikre at industrien skal være en sentral oppdragstaker for det norske forsvar og at industrien har muligheter til å selge sine produkter innenfor det rammeverk Stortinget har satt. Tilsvarende har det ved innkjøp av utenlandskprodusert materiell blitt jobbet med mekanismer for at slike innkjøp også medbringer leveranser som kommer den norske forsvarsindustrien til gode.

I en beredskapsmessig sammenheng spiller både forsvarsets egne kapasiteter og industriens rolle og produksjonskapasitet inn. Fellesforbundet mener det statlige eierskapet i forsvarsindustrien er en avgjørende faktor. Derfor bør industriell støtte til forsvarsets materiell og våpensystemer også skje i regi av norsk forsvarsindustri. Ved anskaffelser av forsvarsmateriell er det en forutsetning at materiellet kan vedlikeholdes og driftes av nasjonale kapasiteter, i et samarbeid mellom forsvarsindustrien og Forsvaret selv.

Olje og Gass

Offshoreverftene har gjennom 2023 hatt fullt belegg. Mye skyldes aktivitetsspakken som kom i form av skattelette.

Fellesforbundet vil at olje og gass næringen skal utvikles, ikke avvikles. Derfor var TFO 2023 (tildeling av forhåndsdefinerte områder) positivt. Flere selskap viste interesse for lisenser. Det var tilgjengelige blokker i Nordsjøen, Norskehavet og Barentshavet.

Forbundet og næringen jobber aktivt med politiske rammevilkår for reduksjon av CO2 utslipp. Northern Light (CCS) er nesten klart til bruk og samtidig har vi ambisjoner om produksjon av blått hydrogen ved fangst av karbonet fra gassen.

Fellesforbundet har sammen med partene i Konkraft gitt ut en statusrapport for klimamålene i 2023. Olje- og gassnæringen i Norge skal redusere utslippene med 50 prosent innen 2030 sammenlignet med 2005 og ned mot null utslipp i 2050. Det er fortsatt mulig å nå 50 prosent utslippsreduksjoner for olje- og gassnæringen, men det blir krevende.

Det er planlagt flere prosjekter på sokkelen med havvind, deriblant Brage og Goliat vind. Noen for å elektrifisere installasjoner direkte, andre for å sende strøm til land via eksisterende offshore installasjoner.

Maritime næringer

Etter en lang periode med tøffe vilkår for norske verft, bedret markedsbetingelsene seg gjennom 2023. Fornyelse av offshoreflåten, spesialfartøy og skip for havvindutbygging har økt verftenes ordremasse. For Fellesforbundet har mye av det næringspolitiske arbeidet dreid seg om tildeling av ordre til norske verft og mest mulig norskprodusert innhold om bord.

Forbundet har jobbet for at det skal stilles strengere krav til arbeidsbetingelser, HMS og innkjøpsbetingelser for kontrakter der offentlige bestiller. Høsten 2023 endret Nærings- og fiskeridepartementet betingelsene for offentlige anskaffelser, der klima og miljø nå skal vektes minst 30 prosent. Fellesforbundet støttet denne endringen.

Sammen med Maritimt forum har vi jobbet for at den militære delen av markedet skal plassere ordre hos norske verft. De nye kystvaktskipene er bygd ved norske verft. Fellesforbundet vil fortsatt jobbe for at forsvarsets

nye fregatter og standardfartøy skal bygges ved norske verft.

Handelsblokaden av Russland har gitt utfordringer for en del av de nordligste verftene som har spesialisert seg på vedlikeholdsoppdrag for den russiske trålerflåten. For å opprettholde kapasitet og arbeidsplasser har Fellesforbundet fulgt opp og jobbet politisk for å sikre at disse virksomhetene får andre oppdrag.

Klima og miljøpolitikk

I året 2023 har flere store klima- og miljøpolitiske debatter som angår Fellesforbundets bransjer og næringer stått på dagsorden i norsk politikk.

Internasjonale avtaler av betydning er inngått og nye EU-direktiver og forordninger, som skal implementeres i norsk lovverk, er vedtatt.

Forbundet har gjennom 2023 jobbet for å påvirke klima og miljøpolitikken. Forbundet har både jobbet på egen hånd og samarbeidet med LO og andre samarbeidskonstellasjoner for å fremme Fellesforbundets syn i relevante miljøpolitiske saker. Dette er gjort gjennom å delta i formelle prosesser med regjering og Storting, samt ved uformelle møter med beslutningstakere, myndighetspersoner og andre påvirkere.

Fellesforbundet har fortsatt arbeidet med å fremme mulighetene for klimaomstilling som ble belyst i forbundets klimaplan. Planen tar for seg status og veien videre for forbundets bransjer. Denne planen er viktig fordi klimaløsningene som samfunnet peker på i stor grad omfatter Fellesforbundets bransjer.

I sitt arbeid har Fellesforbundet vektlagt at klimaomstillingen må være rettferdig. Reelt partssamarbeid og medvirkning i omstillingsprosesser er en forutsetning for å få oppslutning om nødvendige endringer. Velferdsstatens sikkerhetsnett, bedriftsdemokrati og Hovedavtalens bestemmelser gir tryggere rammer for dette. Det er når samfunnet og bedriftene drar i samme retning at vi kan få til de gode resultatene. Slik legger vi grunnlaget for et bærekraftig og rettferdig lavutslippssamfunn, med gode arbeidsplasser for alle.

Samarbeid med LO

Mye av forbundets klimapolitiske arbeid skjer i samarbeid med LO. I høringssaker har forbundet i år, som hovedregel, levert høringssvar gjennom LO. Den største høringen forbundet leverte sammen med LO var høringen høsten 2023 til Klimautvalget 2050s NOU

«Omstilling til lavutslipp- Veivalg for klimapolitikken mot 2050». Fellesforbundets høringssvar støttet flere av utvalgets anbefalinger, men pekte også på noen områder der vi mente det var behov for forbedringer. Vi støttet elektrifisering av industri og transport og behovet for en aktiv næringspolitikk for å fremskynde utslippskutt og tiltrekke investeringer til Norge og beholde eksisterende industri. Vi kritiserte flere av tiltakene i utvalgets rapport og understreket at lave kraftpriser og nasjonalt kraftoverskudd alltid må være regjeringens mål, at regjeringen må legge frem en detaljert plan for kompetanseheving og omskolering av arbeidstakere og at behovet for en aktiv skog- og trenæring må ivaretas ved endring av hvordan man fastsetter nye klimamål.

Gjennom LO var Fellesforbundet i år svært involvert i fagbevegelsens arbeid opp mot FNs Klimatoppmøte i Dubai i desember 2023. Her ble det inngått avtaler som vil være med å påvirke verdenspolitikken og våre bransjer og industrier fremover. Det er derfor viktig at vi er med å løfte perspektivene til forbundets medlemmer, spesielt innenfor industrier som i stor grad blir direkte påvirket av omstillingskrav, i internasjonale fora slik som Klimatoppmøtet.

Klimapartnerskap

I 2023 har Fellesforbundet deltatt aktivt i oppstarten av tre bransjevise klimapartnerskap initiert av regjeringen: For Bygge-, anlegg- og eiendomsnæringen, Maritim næring og Prosessindustrien. Målet med disse partnerskapene er å inngå avtaler mellom bransjene og regjeringen om utslippskutt innen 2030.

Prosessindustrien

Fellesforbundet deltok i en arbeidsgruppe med departementet og Norsk Industri Vi delte kunnskap om viktige områder for oss, som behovet for kompetanseløft gjennom samarbeid mellom bedrifter og myndigheter. Vi understreket også viktigheten av bedre rammevilkår og støtte til utslippsreducerende teknologier som karbonfangst, sirkulærøkonomi og elektrifisering. Da regjeringen foreslo kutt i CO₂-kompensasjonsordningen, stoppet Fellesforbundet og Norsk Industri dialogen om klimapartnerskap i prosessindustrien. Vi mener en langsiktig og bedre ordning for CO₂-kompensasjon er nødvendig for å fortsette samarbeidet.

Maritim næring

Fellesforbundet har deltatt aktivt i det maritime klimapartnerskapet for å bidra til utslippskutt i maritim næring. Vi har hatt møter med Fiskeri- og havministeren

og engasjert oss i Maritimt og Biomarint Forum for å fremme våre innspill.

Vårt fokus har vært å sikre mer oppdrag til norske skipsverft for bygging av lavutslippsbåter. Vi mener at stat og kommune må forbedre sin innkjøpskompetanse for å utnytte den norske verftsindustriens kompetanse på dette området. Dialogen med departementet har vært god, og både næringen og Fellesforbundet ønsker å signere en klimapartnerskapsavtale i løpet av 2024.

Bygg og anlegg

Klimapartnerskapet for byggenæringen har i 2023 jobbet intensivt med å lage et felles kunnskapsgrunnlag som underlag for forhandlinger om en klimapartnerskapsavtale. Det har vært høy aktivitet og hyppig dialog mellom partene og ved utgangen av 2023 er målet å sette i gang med de faktiske forhandlingene om en klimapartnerskapsavtale på politisk nivå i løpet av våren 2024.

Skog

Regjeringen har i 2023 hatt stort oppmerksomhet rettet mot skognæringen. Særlig for våre medlemmer i skogbruk, naturforvaltning og skogplantebansjen kan dette arbeidet få innvirkning. Fellesforbundet ønsker en aktiv skogbrukspolitikk og det er derfor viktig å følge utviklingen i forvaltning og bruk av norsk skog. Det har forbundet gjort i samarbeid med resten av verdikjeden skog og tre.

Klima og miljødepartementets fokus på skog må også ses i sammenheng med de avtalene som er inngått internasjonalt. I desember 2022 inngikk Norge en avtale om et globalt rammeverk for å bevare naturen, også kalt Naturavtalen. For å følge opp denne har regjeringen i 2023 jobbet med en stortingsmelding med en ny nasjonal handlingsplan for natur. EU har vedtatt avskogingsforordningen (EUDR) som nå skal

implementeres i norsk lov. Det internasjonale søkelyset på nedbygging av natur sammen med det kraftige trykket i norske media på naturinngrep og arealbruksendringer går rett inn på forhold som berører våre medlemmer direkte.

Risiko og klimatilpasning

Klimaet er i endring og ekstremvær, slik som flommen Hans, rammet i 2023 også våre medlemmer som støtte på ulike utfordringer knyttet til å utføre vanlig arbeid eller komme frem til arbeidssted. Denne type problemstillinger har reist nye spørsmål om klimatilpasning og hvordan vi kan ruste oss mot de klimaendringen som inntreffer her og nå.

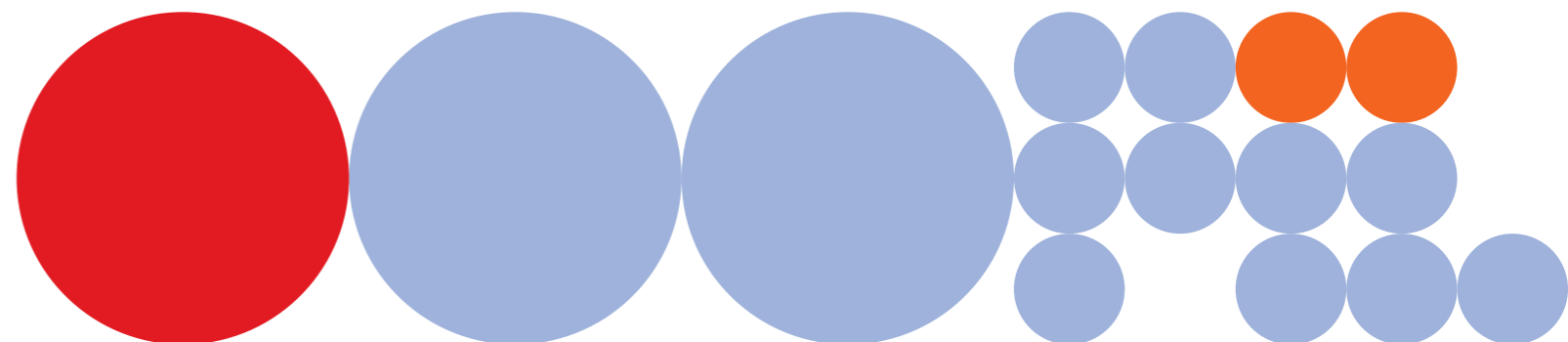
Energieffektivisering

I 2023 fremmet regjeringen en rekke forslag for å akselerere den grønne omstillingen av Norge. Dette omfattet blant annet en satsing på energieffektivisering. Enova mottok en betydelig bevilgningsøkning på 2 milliarder kroner. I tillegg ble det etablert et nytt program for energieffektivisering i industrien, og Enovas rolle i omstillingen av transportsektoren ble styrket.

For å fremme energieffektivisering innførte regjeringen en energikravforskrift for nye bygg. Støtteordninger for energieffektivisering i eksisterende bygg ble også lansert, og informasjonskampanjer ble igangsatt for å øke bevisstheten om viktigheten av energieffektivisering. Dette er i tråd med Fellesforbundets næringspolitiske krav og noe vi har foreslått for regjeringen i forbindelse med budsjett.

Grønt industriløft

Et sentralt element i regjeringens strategi for en grønn omstilling har vært etableringen av et grønt industriløft. Dette løftet fokuserer i stor grad på de tre områdene: havvind, hydrogen og batterier. I 2023 oppdaterte regjeringen dette løftet ytterligere ved å inkludere to nye

satsningsområder: komponenter utviklet av leverandørindustrien og solindustri. Regjeringen satset i 2023 på investeringer i infrastruktur og kompetanseheving, og etablerte et tett samarbeid med næringslivet for å realisere nye grønne industriprosjekter.

For å sikre Norges posisjon i den globale batteri-verdikjeden ble det etablert en nasjonal batteristrategi. Strategien fokuserer på støtte til utvikling og produksjon av batterier, samt sikring av tilgang til nødvendige råmaterialer. En nasjonal mineralstrategi ble også lansert i 2023. Denne strategien har som mål å kartlegge norske mineralressurser, utvikle bærekraftige mineralutvinningsmetoder og legge til rette for en verdiskaping av norske mineraler.

Samlet sett mener Fellesforbundet regjeringens grønne industriløft i 2023 har vært gode bidrag til en grønn omstilling i Norge og for våre bedrifter og næringer.

CO2-kompensasjon

Fellesforbundet var kritisk til regjeringens forslag til statsbudsjettet for 2024 hvor de økte kvotegulvet til 375 kroner. Vi mente at dette kuttet ville svekke ordningen og gjøre det vanskeligere for bedrifter å nå sine klimamål. Vi tok derfor til orde mot kuttet og var glade for at regjeringen hørte på våre innvendinger. I budsjettenigheten i desember ble en halv milliard kroner lagt inn i ordningen for å senke kvoteprisgulvet. Betingelsen for at pengene blir utløst er at industrien ved Fellesforbundet og Norsk Industri blir enige med regjeringen om en langsiktig ordning for CO2-kompensasjonen frem mot 2030 før revidert nasjonalbudsjett 2024.

Samferdsel

Fellesforbundet har jobbet aktivt med innspill til statsbudsjettene og innspill til ny og fremskyndet nasjonal transportplan (NTP) 2025-2036. Forbundet har bistått organisasjonen i forbindelse med regionale innspillmøter angående NTP prosessen, og jobbet med oppfølging av handlingsplanen mot sosial dumping og våre prioriterte oppgaver på samferdselsområdet. Fellesforbundet har vært opptatt av å arbeide for at ikke nye veinormaler skal føre til at det bygges veier som ikke tar høyde for fremtidig trafikkbehov, og sjåførenes sikkerhet.

Konseptvalgutredningen for transportløsninger i Nord Norge og Nord-Norge banen ble lagt frem høsten 2023. Fellesforbundet støttet anbefalingene som lå i disse. Det

medfører at vi ikke lenger går inn får snarlig igangsetting av bygging av Nord Norge banen, men vil prioritere økte samferdselsbudsjetter til regionen, samt prioritering av drift, vedlikehold og tunnel /rassikring av eksisterende infrastruktur.

EUs mobilitetspakke del 1

Fellesforbundet har jobbet på mange nivåer, både nasjonalt og internasjonalt i denne saken. ETF har vært vår viktigste kanal inn til EU og mye av arbeidet har bestått i deltakelse på ETFs møter. Deler av pakken ble implementert i 2023, med klare forbedringer i kabotasjeregulverket for gods. Det er viktig å merke seg at jobben med mobilitetspakke på langt nær er avsluttet. Implementeringen av det nye regelverket kommer til å strekke seg over flere år. Saken vil derfor fortsatt ha høy prioritet for vårt arbeid innen samferdsel i årene fremover.

Kollektivtrafikk

Drosjeutvalget la frem delinnstilling 1 i 2023. Utvalget foreslår gjeninnføring av en sentraltilknytningsplikt, og andre forbedringer i regelverket. Drosjeutvalget arbeider videre med del to av innstillingen hvor behovsprøving og antallsregulering vil bli behandlet. Næringen er fortsatt preget av overetablering i byområder, og tilbudssvikt i distriktene.

Fellesforbundet har deltatt i arbeidet med å bedre bussnæringens rammebetingelser. Samarbeid med partene i næringen, for å øke tilskuddene til kollektivtrafikken har gitt resultater, gjennom økte tilskudd til fylkeskommunene øremerket kollektivsatsning. Den politiske diskusjonen om anbud i buss er reist i flere fylker. For Fellesforbundet har det vært viktig å bidra til at lokale avdelinger har kunnskapsgrunnlag og at politiske vedtak ikke blir gjort uten at konsekvenser av drift i offentlig regi er utredet.

Fellesforbundet har jobbet med forbedringer i anbudsprosessene og å skjerpe kravene til kollisjonssikkerhet for førere i rutebussene. Forbundet deltar også i et utvalg som skal evaluere hvordan bestillingskjøring påvirker rutebuss hvordan det kan bedre samordnes med øvrig kollektivtrafikk.

Fellesforbundet har presset på for å få norske reguleringer av turbilkabotasje. Regjeringen besluttet i 2023 å innføre regler som begrenser adgangen til utenlandske turbusser å operere i Norge. Reglene innføres fra jan. 2024.

Godstransport

Gjennom bransjeprogram for transport har Fellesforbundet jobbet med utfordringer knyttet til lastebil og turbuss. Lastebil er her definert som kjøretøy med tillatt totalvekt over 3,5t. Varebiltransporten har fått et stadig større omfang, bl.a. på grunn av endrede handlemønstre. Varebiler i nasjonal transport er ikke underlagt dagens regler om kjøre- og hviletid. Mange av utøverne kommer fra land utenfor EU og har dårlig kunnskap om regler i norsk arbeidsliv. Kontroller har vist at det innenfor varebiltransporten forekommer stor grad av økonomisk- og transportkriminalitet og samt sosial dumping. Fellesforbundet har gjennom både partssamarbeid, politisk påvirkning og i bransjeprogrammet foreslått flere konkrete tiltak for å forhindre sosial dumping og kriminalitet i gods og varebilbransjen.

På bestilling fra Fellesforbundet gjennomførte Fafo, i 2023, en kartlegging av vare-/hjemleveringsbransjen. Denne vil danne grunnlag for forbundets videre arbeid mot sosial dumping og økt organisering i transportsektoren.

I flere deler av transportsektoren vil kampen mot feil bruk av selvstendige næringsdrivende ha høy prioritet. Også utfordringen fra "plattform" tjenester innenfor både gods og persontrafikken vil kreve høy oppmerksomhet fra Fellesforbundet fremover.

Utdanning og fagopplæring

Kompetanse og utdanning var viktige temaer i debatten før og under Landsmøtet 2023. Det ble utarbeidet to uttalelser: en om den praktiske fellesskolen og en som omhandler en bred kompetansereform som særlig skal ta hensyn til våre medlemmer.

Bransjeprogrammene – Industrifagskolen

Fellesforbundet har deltatt aktivt i de partssammensatte bransjeprogrammene som administrerer utvikling og gjennomføring av etter- og videreutdanningstilbud. I 2023 var forbundet representert i følgende bransjeprogram:

- Industri og byggenæringen
- Maritim sektor
- Olje- og gassnæringen (restmidler)
- Gartneri og skogbruk (grønn sektor)
- Gjenvinning og resirkulering

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-direktoratet) lyste ut midler vår og høst 2023.

Forbundet har også hatt et samarbeid med avd. 600 for å tilby polske medlemmer teorikurs til tømrer.

Fellesforbundet er aktivt involvert i Industrifagskolen som disponerer statlige midler gjennom HK-direktoratet til etter og videreutdanning på fagskolene. Disse ble fra 2022 utdelt gjennom treårige rammebevilgninger.

Gjennom bransjeprogrammene er det utviklet et eget konsept for kompetansebehov i batteriindustrien – Batterifagskolen som ble åpnet i Mo i Rana i januar 2023.

Samarbeidsrådet for yrkesopplæring

Fellesforbundet har en av LOs tre plasser i Samarbeidsrådet for yrkesopplæring (SRY) som gir råd til politisk ledelse innen den nasjonale fag- og yrkesopplæringen. I 2023 har SRY særlig jobbet med fullføringsreformen, den nye opplæringsloven som ble vedtatt av Stortinget i juli 2023, og den tilhørende forskriften som skal vedtas i 2024. Det har også vært jobbet med modulbasert opplæring, prøvenemndsarbeidet, partssamarbeidet i fylkeskommunen mv. SRY har en egen internasjonal gruppe som Fellesforbundet er med i.

Faglige råd

Fellesforbundet har representasjon i syv av ti yrkesfaglige råd for fagopplæringen, som er partssammensatte organer. Her forvaltes og utvikles læreplanene i de mer enn 180 lærefagene som finnes i den yrkesfaglige tilbudsstrukturen nasjonalt. I 2023 har rådene blant annet jobbet en del med modulbasert opplæring i utvalgte fag og utviklingsredegjørelsene.

Øvrig kompetansearbeid

Fellesforbundet deltar i diverse nettverk, blant annet LOs utdanningsnettverk, der vi diskuterer aktuelle saker. Forbundet svarer på høringer og deltar i budsjettøringer på stortinget. Høsten 2022 ble det også satt i gang et arbeid i regi av Kunnskapsdepartementet sammen med Fellesforbundet og Norsk Industri for å beskrive kompetansebehovene i industrien. Rapporten ble ferdigstilt i september 2023.

Fellesforbundet har også samarbeidet tett med Fafo i forbindelse med rapporten: Mot en ny kompetansereform (Fafo-rapport 2023: 25).

Arbeidsmarked og velferdspolitik

Ved utgangen av desember 2023 var 55 400 personer registrert som helt arbeidsledige hos NAV. Det tilsvarte

1,9 prosent av arbeidsstyrken. Bruttoarbeidsledigheten, som er summen av helt arbeidsledige og arbeidssøkere på tiltak, var på 68 600 personer, eller 2,3 prosent av arbeidsstyrken. I tillegg var 23 200 personer registrert som delvis arbeidsledige, noe som utgjør 0,8 prosent av arbeidsstyrken. Ser man helt ledige, delvis ledige og arbeidssøkere på tiltak samlet, utgjorde dette 91 800 personer i desember 2023. Det tilsvarer 3,1 prosent av arbeidsstyrken.

Til sammenligning var 47 700 personer registrert som helt ledige hos NAV ved utgangen av desember 2022. Da var bruttoledigheten 58 100 personer, og 21 600 personer var registrert som delvis ledige. Til sammen var 79 700 personer registrert som arbeidssøkere hos NAV i slutten av desember, noe som tilsvarer 2,7 prosent av arbeidsstyrken.

Som vi ser av figur 1 nedenfor, har det vært en gradvis økning i antall ledige gjennom det siste året.

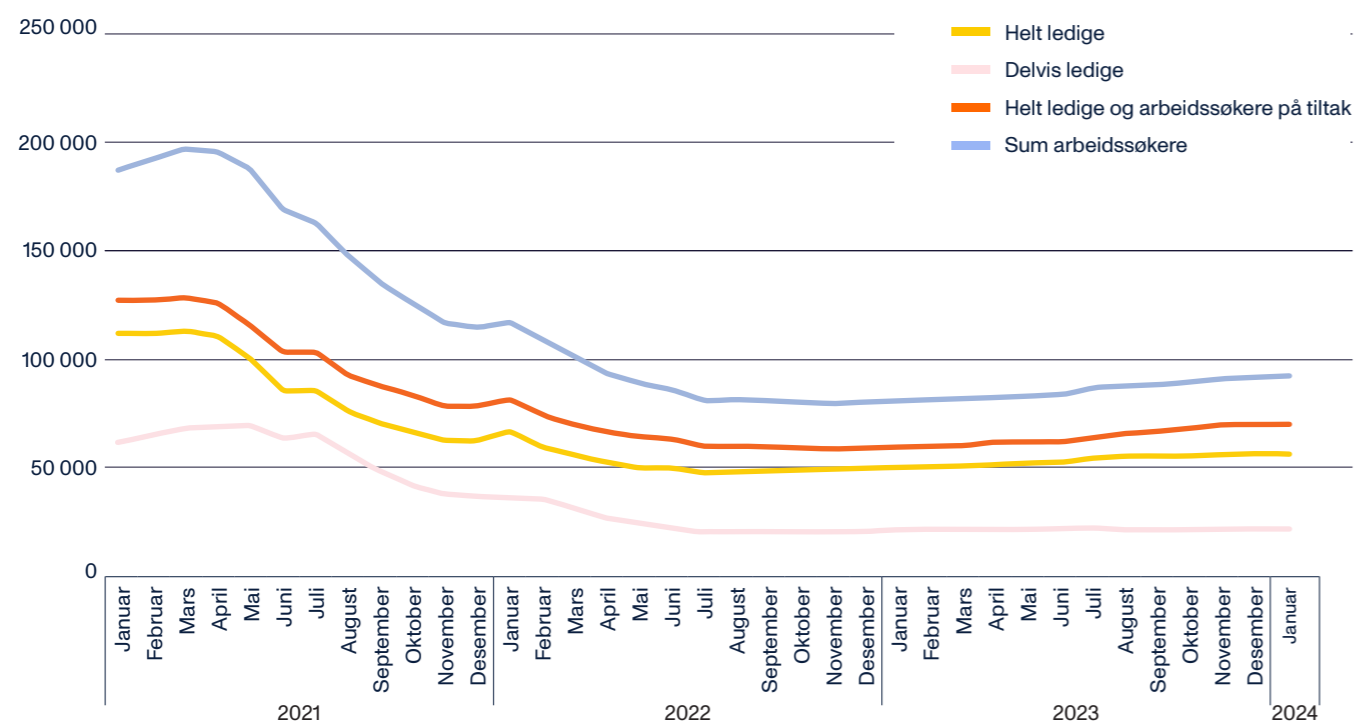
I tillegg var det i midten av desember 2023 registrert 7 800 permitterte arbeidssøkere hos NAV, noe som utgjør 0,3 prosent av arbeidsstyrken. Dette er en økning på 1 400 fra november 2023, og 2 000 flere enn på samme tid

i fjor. 2 100 av de permitterte har yrkesbakgrunn fra bygg og anlegg, mens 1 500 har bakgrunn fra industriarbeid og 900 fra ingeniør- og ikt-fag.

For å bidra til å styrke inntektssikringen ved ferie, innførte regjeringen et ferietillegg til dagpenger i 2023. Dette gjaldt for dagpengemottakere som hadde mottatt ytelsen i åtte uker eller mer i 2022.

Ifølge Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) til SSB steg sysselsettingsraten fra 72,5 prosent i januar 2023 til 72,9 prosent i desember 2023. Det var drøyt 30 000 flere sysselsatte i desember enn i januar. Dette skjedde samtidig med at AKU-ledigheten økte fra 3,4 prosent i januar til 3,7 prosent i desember. Det betyr at arbeidstilbudet har økt.

2023 var preget av høy inflasjon, økende rente og at veksten i norsk økonomi stoppet opp. Det har medført store konsekvenser for bygg- og anleggsnæringen. Antallet ledige innenfor denne bransjen økte med ca. 40 % i 2023. Bygg og anlegg er nå den vanligste yrkesbakgrunnen for arbeidsledige og det er den yrkesgruppen hvor ledigheten har økt mest. Økningen er størst for snekkere og tømrere. Som følge av dette har

Figur 1. Antall personer registrert som er helt arbeidsledige, delvis arbeidsledige, bruttoledighet og summen av arbeidssøkere. Sesong og bruddjusterte tall. Januar 2021 - januar 2024 (Kilde: NAV).

Fellesforbundet argumentert for at permitteringsreglene må endres, slik at perioden for arbeidsgivers lønnsplikt reduseres til 5 dager og at dagpengeperioden økes til 52 uker.

I 2022 reduserte regjeringen bevilgningene til arbeidsmarkedstiltak både i statsbudsjettet og i det reviderte budsjettet. Som følge av den gode situasjonen på arbeidsmarkedet, ble bevilgningen til arbeidsmarkedstiltak ytterligere redusert i statsbudsjettet for 2023. I 1. halvår 2023 ble det gjennomført i overkant av 57 000 plasser i gjennomsnitt per måned. Men i revidert nasjonalbudsjett 2023 ble det vedtatt å øke bevilgningen til arbeidsmarkedstiltak, inkludert personellressurser i Arbeids- og velferdsetaten. Økningen tilsvarte om lag 1 500 flere tiltaksplasser i gjennomsnitt per måned fra 2. halvår 2023. Fellesforbundet har lenge argumentert for at de som står langt fra arbeidsmarkedet trenger hjelp for å komme i jobb uavhengig av konjunktorene. I det reviderte budsjettet støttet Regjeringen vårt syn.

Regjeringen innførte fra 1. juli 2023 en ny ungdomsgaranti for å sikre at unge som trenger hjelp til å komme i arbeid får tidlig innsats og tett oppfølging så lenge det er nødvendig. En bedre samordning av tjenester fra arbeids- og velferdsforvaltningen, helsetjenestene og utdanningssystemet skal motvirke at ungdom og unge voksne faller på utsiden av skole og arbeid. Målet er at flere skal fullføre utdanning og komme i jobb.

Fellesforbundet mener det må opprettes flere plasser for Varig tilrettelagt arbeid (VTA). I budsjettet foreslo regjeringen en videreføring av nivået fra 2022, men etter budsjettforhandlingene med SV økte dette med ca. 250 plasser.

Pensjon

Opplysningsarbeidet i organisasjonen om pensjon ble godt mottatt, og interessen er stor.

Diskusjonen om reformert AFP var omfattende i Fellesforbundet og endte med landsmøteuttalelsen som avviser forslaget til reformert AFP. Forbundsstyret satte i etterkant av landsmøtet ned et eget AFP utvalg, som leverer en rapport til forbundsstyret i januar 2024.

Regjeringen la i 2023 frem stortingsmeldingen om nye regler for alderspensjon i folketrygden, hvor de baserer seg på innstillingene pensjonsutvalget leverte i 2022.

Fellesforbundet arbeider med å få klarhet i reglene for tjenestepensjon for de ansatte på VTA bedriftene, i og med at bedriftene som har KLP fortsatt ikke innbetaler tjenestepensjon til VTA ansatte.

Boligpolitikk

Landsmøtet i oktober 2023 vedtok en rekke endringer i forbundets boligpolitikk og forbundet har lagt mer vekt på det boligpolitiske arbeidet i løpet av høsten.

I desember 2023 leverte forbundet for første gang på flere år innspill til statsbudsjettarbeidet for kommende periode til Kommunal- og distriktsdepartementet, som har ansvaret for regjeringens arbeid med boligpolitikk. Fellesforbundet løftet i den anledning viktigheten av å styrke Husbankens låne- og tilskuddsordninger, behovet for å sikre gode boforhold og benyttet anledningen til å minne regjeringen på egen ambisjon i Hurdalsplattformen om at det skal bli mulig for flere å eie egen bolig.

Det har over de siste årene blitt stadig mer i vinden blant private boligaktører å tilby alternative måter å kjøpe bolig på. Fellesforbundet har i 2023 engasjert seg i Kommunal- og distriktsdepartementets arbeid med å endre lovverket for å legge bedre til rette for såkalte boligkjøpsmodeller, slik som eie-til leie og deleie. Fellesforbundet har vært positive til at det legges bedre til rette for økt bruk av disse boligkjøpsmodellene, men har samtidig vært tydelige på at modellene må være tydelig definert og risikoen for at modellene blir brukt for spekulasjon eller har andre prisdrivende effekter må begrenses.

Regjeringen har i 2023 levert Stortingsmeldingen «Gode bysamfunn og små skilnader». Meldingen har som mål å styrke den sosiale bærekraften i norske byer og nabolag. Fellesforbundet mente meldingen var en svært god beskrivelse av sammensatte sosiale utfordringer og hvorfor de oppstår. Forbundet ga innspill både muntlig og skriftlig i forbindelse med høringsrunden i september 2023.

Organisasjonsarbeidet

Medlemsutvikling og organisering

Forbundet hadde ved utgangen av året i overkant av 125 000 yrkesaktive medlemmer. Dette er økning på over 5 300 (4,5 %) siden 31. desember 2022.

Antall medlemmer tilknyttet bedrifter med tariffavtale økte med i overkant av 4 000. 1 600 av disse er innenfor industriovertakelsen og over 1 000 innenfor hotell, restaurant og reiseliv. I tillegg var det økning på 767 innenfor byggfagene.

I 2023 hadde forbundet i overkant av 25 600 innmeldinger. Hovedårsaken er mest sannsynlig økt sysselsetting innenfor flere av forbundets bransjer, streiken i mellomoppgjøret og oppmerksomheten rundt forbundets landsmøte.

Nesten 69 % av de innmeldte er knyttet til enten tariff- eller kontingenttrekkavtale. Dette er nedgang på 3 % fra 2022. 10 % av de innmeldte er tilknyttet bemannings-selskap. 41 % av de innmeldte var under 30 år.

I samme periode var det 20 569 utmeldte/strøkne. Dette er ca. 2 000 færre sammenlignet med 2022. 8 % av de strøkne/utmeldte var registrert på bemanningsselskap.

38 % av de strøkne og utmeldte medlemmene hadde under 12 måneders medlemskap. 60 % av disse var direktebetalende medlemmer. Disse faktaene blir tatt med videre inn i forbundets medlemsorganiseringsprosjekt, som nettopp handler om hvordan vi skal få medlemmer til å være det lengre.

Forbundet passerte også milepælen 170 000 medlemmer totalt i løpet av høsten 2023. Det ble feiret med annonser i sosiale medier, og kake til alle forbundets avdelinger som takk for innsatsen.

Se tabell 3 i tabelldelen bak i beretningen

Medlemsorganiseringsprosjektet - prosjekt for å beholde medlemmer

Prosjektet startet for alvor opp i 2023. 4 avdelinger var med fra start. Det var 12 avdelinger med i prosjektet ved utgangen av året. Året ble brukt på å la avdelingene ta i

bruk metodikken i prosjektet, og få rutiner for arbeidet med å beholde medlemmer som står i fare for å miste medlemskapet sitt. I desember ble resultatene av opprinningsarbeidet i avdelingene samlet inn. Opptellingen viser at man «redder» 63 % av de medlemmene som blir kontaktet per telefon. Prosjektet vil fortsette å fase inn flere avdelinger.

Særskilte organiseringsprosjekter

Fellesforbundet har hatt særskilte organiseringsprosjekter på følgende områder: Bertel O. Steen (Biloverenskomsten) her er målet å få flere og sterkere tillitsvalgte som tør å ta sin rettmessige plass i et konsern. Det er også et delmål å få flere medlemmer i de klubbene hvor det er lav organisasjonsgrad. De første månedene i 2023 gikk i stor grad med til å kartlegge bedriften og planlegg aktiviteter. Dette vil forhåpentligvis gi resultater i 2024

Bussprosjektet omfatter Tide i Tromsø og Trondheim, samt Nobina i Østfold. Det har gått litt tregt med å få på plass mere aktive klubbstyrer i Trondheim og Tromsø, men i Østfold går oppbyggingen av Nobina-klubben stadig fremover og flere og flere innmeldinger.

På slutten av året er det også satt i gang to prosjekter: Håndverksgruppen (HG) har mål om å bli størst på overflatebehandling innen bygg i Norge. Derfor er det viktig at vi bygger opp klubber og en konsernstruktur i bedriften. På bakgrunn av streiken ved Teslas anlegg i Sverige startet Fellesforbundet opp en offensiv for å organisere flere medlemmer i Tesla Norge slik at forbundet kan reise tariffkrav også her i landet. I tillegg har forbundet vært involvert i flere bedrifter for å bistå med å bygge opp konsernklubber/strukturer.

Organisasjon

Digital velkomst

Fellesforbundet har siden 2022 jobbet med å utvikle en digital velkomst til alle nye medlemmer som skulle erstatte den postale utsendingen. Prosjektet har av ulike grunner blitt forsinket, men 25. september 2023 ble de første e-postene sendt. Digital velkomst består av fire e-postutsendinger, sendt via LOfavør, i forbundets profil.

Av alle utsendinger kommer 98 % frem til mottaker. 60% av de som sendes blir åpnet og tall viser at e-postene åpnes flere ganger i løpet av den første måneden. Den første e-posten om forbundet åpnes flest ganger, deretter kommer e-posten om forsikringene. Innholdet er utviklet i samråd med lokalavdelingene og skal videreutvikles.

Kvinnenettverk

2023 har det vært opprettet kvinnenettverk, arrangert kvinnekurs og samlinger i avdelinger og regioner. I forbindelse med dette har det det har vært behov for bistand til program, gjennomføring og innledninger om temaer som hersketeknikk, seksuell trakassering og diskriminering.

Styrke arbeidet med trakasseringssaker -

Diskrimineringsaker og etiske retningslinjer

I 2023 ble et nytt prosjekt startet opp for å sikre medlemmene våre en bedre beskyttelse mot diskriminering og å sette tillitsvalgte i stand til å bidra til aktivt likestillingsarbeid i arbeidslivet.

Det er utarbeidet kursopplegg som kan brukes i FTV-serien, spesielt heldagskurs i FTV4.

Det har også blitt jobbet med å forankre retningslinjene og rutiner for hendelser på kurs og konferanser, både på sentrale, regionale og lokale kurs og konferanser. Innledninger med temaet «seksuell trakassering», «diskriminering» og «likestilling» på samlinger og konferanser rundt i landet har blitt prioritert.

Varslingssaker

Året 2023 har det vært betydelig bruk av ressurser til oppfølging av diskriminering, seksuell trakassering – og varslingssaker, samt bekymringsmeldinger. Saker er fulgt opp med råd og veiledning til avdelinger, tillitsvalgte og regionskontor.

Selvstendig næringsdrivende

I LO-selvstendig har vi bidratt med å synliggjøre utfordringene til Fellesforbundets medlemmer som er selvstendig næringsdrivende. Det er laget en politisk strategi for LO Selvstendig og en handlingsplan. Det har vært arrangert diverse webinarer og frokostmøter for selvstendig næringsdrivende. Ved utgangen av året hadde forbundet registrert 220 selvstendige medlemmer.

Notodden bluesfestival

Siden LO er hovedsponsor for Notodden Bluesfestival og Fellesforbundet og våre avdelinger er med på å bevilge penger til solidaritetskonserteren «Somliga går i trasiga skor», har forbundet også i 2023 vært med på å planlegge programmet til konferansen «Blues Business». En konferanse som er en viktig møteplass for bedriftsledere, næringsliv, politikere og fagforeningsfolk. Jørn Eggum deltok i paneldebatt om temaet «Hvordan løse den norske forsyningssituasjonen» og holdt åpningstalen for festivalen, på Jailhouse stage.

Forbundets kollektive forsikringer og fordelsprogram «LOfavør»

LOfavør skal levere på «Trygghet i privatlivet», med konseptet «Fint for deg, bra for mange» skal LOfavør jobbe for å flytte verdiene nærmere det LO og forbundene står for. Målsetningen i 2023 var å bidra til økt organisering av unge medlemmer og bidra til lojalitet hos forbundene. På LO-kongressen fremmet LO-forbundene et ønske om et utvidet pensjonstilbud og kollektiv personforsikring. Muligheten om et felles tilbud for alle LO-forbundene med SpareBank1/Fremtind er utredet og forbundene er informert og har gitt tilbakemelding på arbeidet jevnlig. I oktober besluttet Fellesutvalget å stoppe arbeidet på produktet, da det ble for stor utfordring å komme frem til en pris og produkt som alle forbundene kunne enes om. I 2023 fikk fordelsprogrammet en ny fordel som bidrar til bærekraft. Et samarbeid med Miljø Norge og Jernia på ombrukte brannslukkere.

LOfavør Innboforsikringen

Forsikringen har de siste fem årene slitt med svært dårlig kostnadsutvikling. I 2023 har inflasjon, dårlig kronekurs samt naturhendelser med store kaskoskader bidratt til at kostnadene på ordningen har økt. 2023 endte med en skadeprosent på 104,7 %. Tiltakene som ble vedtatt for 2023 har hatt positiv effekt på ordningen selv om skadeprosenten for 2023 økte noe. Mobilskader blir i større grad reparert enn tidligere og forsikringen

står seg fortsatt som «Norges beste innboforsikring». Forbundene har i løpet av 2023 diskutert ulike tiltak for å bedre økonomien. Hva forbundene vedtar av ytterligere tiltak vil gjelde fra 2025. For at ordningen skulle være bærekraftig ble det behov for å øke prisen med 192,- per medlem for 2024.

Forbundets øvrige kollektive forsikringsordninger Ved utgangen av desember 2023 hadde 79 600 av forbundets medlemmer LOFavor Advokatforsikring via HELP Forsikring. LOFavor Reiseforsikring har hatt økt tilslutning i løpet av året. Av de som har kjøpt ordningen har 79 % familiedekning og 21 % enslig dekning.

Forbundets avdelinger

Ved utgangen av 2023 hadde forbundet 83 lokalavdelinger. Det er to færre sammenlignet utgangen av 2022. Avdelingene er selvstendige organisasjonsledd innenfor forbundet med egne vedtekter, økonomi og styrer.

Se tabell 4 i tabelldelen bak i beretningen

De fleste av forbundets avdelinger utfører sine oppgaver i henhold til vedtektene og handlingsplaner, men det finnes fortsatt avdelinger som på langt nær utfører sine oppgaver tilfredsstillende. Forbundet utfører virksomhetsrevisjon i avdelingene. Der det avdekkes mangler ved virksomheten, foreslår forbundet tiltak i avdelingen for å sikre at medlemmene får det tilbud og den oppfølging de har krav på.

Forbundets rutiner for virksomhetsrevisjon har fått en oppfriskning og det er i tillegg utarbeidet maler og guider for gjennomføringen. Målet med dette er å endre holdningene til virksomhetsrevisjon ute i avdelingene, der man assosierte det med en negativ kontrollaktivitet. Selv om målet med virksomhetsrevisjonen er å avdekke feil eller mangler i avdelingens drift, har innretningen nå blitt lagt mer i en retning av veiledning og mindre pekefinger.

Det har i perioden blitt gjennomført fire virksomhetsrevisjoner, dette er noe færre enn ambisjonsnivået. Det er generelt planlagt med en til to revisjoner i hver region, med forbehold om antall avdelinger i regionen.

Siden endringen av metode og gjennomføring av virksomhetsrevisjoner har avdelingene fra tidligere NTF blitt prioritert.

Til tross for manglende oppfølging på enkelte områder viser de fleste revisjonene at vi har avdelinger som gjør det beste de kan for å løse sine oppgaver.

I 2023 ble det gjennomført tretten kurs for avdelingsstyrer, dette er et tiltak som gjennomgår styrets ansvar og som, gjennom dialog og prosess, bidrar til en bevisstgjøring av dette hos deltakerne. Kurset inneholder tre moduler 1. Administrative rutiner og instruksjoner, 2. Økonomi, 3. Arbeidsgiveransvaret.

Kurset kan deles opp i hver modul, men vi ser en pedagogisk og praktisk fordel med å gjennomføre modulene samlet.

Fagligpolitisk arbeid

Kommune- og fylkestingsvalget var en hovedprioritet for det fagligpolitiske arbeidet. Forbundet hadde kampanjer på sosiale medier rundt noen av de sentrale kandidatene. Totalt fant forbundet over 500 kandidater som stilte til valg og som var medlemmer av

Fellesforbundet. De aller fleste kom fra Arbeiderpartiet og deretter fra de andre rødgrønne partiene, men i sum var det kandidater fra nær samtlige partier. Rundt 160 personer ble folkevalgte og forbundet vil jobbe med å følge opp disse fremover.

Ellers arbeider forbundet opp mot regjering og Storting for å sikre gjennomslag for viktige saker for våre medlemmer.

Ungdomsarbeidet

Året har vært preget av engasjement, samarbeid og politisk aktivisme for Fellesforbundets ungdomsutvalg. Med et sterkt ønske om å styrke ungdommens rolle i fagforeningsarbeidet og fremme nordisk samarbeid, har utvalget gjennomført en rekke initiativer og deltatt på viktige arrangementer.

I begynnelsen av året ble det avholdt regionale ungdomskonferanser i alle regioner, hvor delegater ble valgt og forslag ble sendt inn til den sentrale ungdomskonferansen. Den sentrale ungdomskonferansen, arrangert i mars, ble en suksess med rekordmange innsendte forslag og engasjerte debatter. Bruken av den digitale møteplattformen Meetando ble testet og godt mottatt, det sentrale ungdomsutvalget jobber videre med å implementere systemet på fremtidige arrangementer.

Fellesforbundet har vist sitt engasjement for nordisk samarbeid gjennom deltakelse på møter i Nordic IN og ungdomskurs i samarbeid med andre nordiske fagforbund. Den sentrale ungdomssekretæren ble valgt som nestleder av ungdomsforumet i Nordic IN, noe som markerer en viktig rolle for Fellesforbundet i det nordiske fagforeningssamarbeidet.

Fellesforbundet holdt sitt landsmøte i oktober, her hadde ungdommen en aktiv rolle med flotte taler og engasjerende diskusjoner om viktige temaer som påvirket arbeidslivet. Frikjøpet av DSU-lederen er en styrking av ungdomsarbeidet og viser forbundets forpliktelse til å styrke ungdommens stemme i organisasjonen.

Ungdomsutvalget

Året har vært preget av høy aktivitet og betydelige fremskritt for Fellesforbundets ungdomsutvalg. Gjennom samarbeid, engasjement og politisk handling har utvalget styrket ungdommens rolle i fagforeningsarbeidet og bidratt til å forme fremtiden for

arbeidslivet. Med et sterkt nordisk samarbeid som fundament, ser Fellesforbundets ungdomsutvalg frem mot nye utfordringer og muligheter i årene som kommer.

Ungdomsutvalget har vært aktivt involvert i politisk arbeid, spesielt i forbindelse med kommune- og fylkestingsvalget. Gjennom kampanjer og oppfordringer på sosiale medier har ungdomsutvalget jobbet for å mobilisere medlemmene til å bruke stemmeretten og engasjere seg i politiske spørsmål som angår arbeidslivet.

Ungdomsutvalget har arrangert flere møter og deltatt på ulike arrangementer gjennom året. Dette inkluderer overrekkelse av ungdomsplaketten i Tromsø, deltakelse på AUFs sommerleir på Utøya med en mocktailbar for å vise frem bartenderyrket, samt deltakelse på Industri Energis ungdomskonferanse hvor verksted ble holdt og hilsningstaler ble gitt.

Forbundets tillitsvalgtsopplæring

Sentrale kurs og konferanser

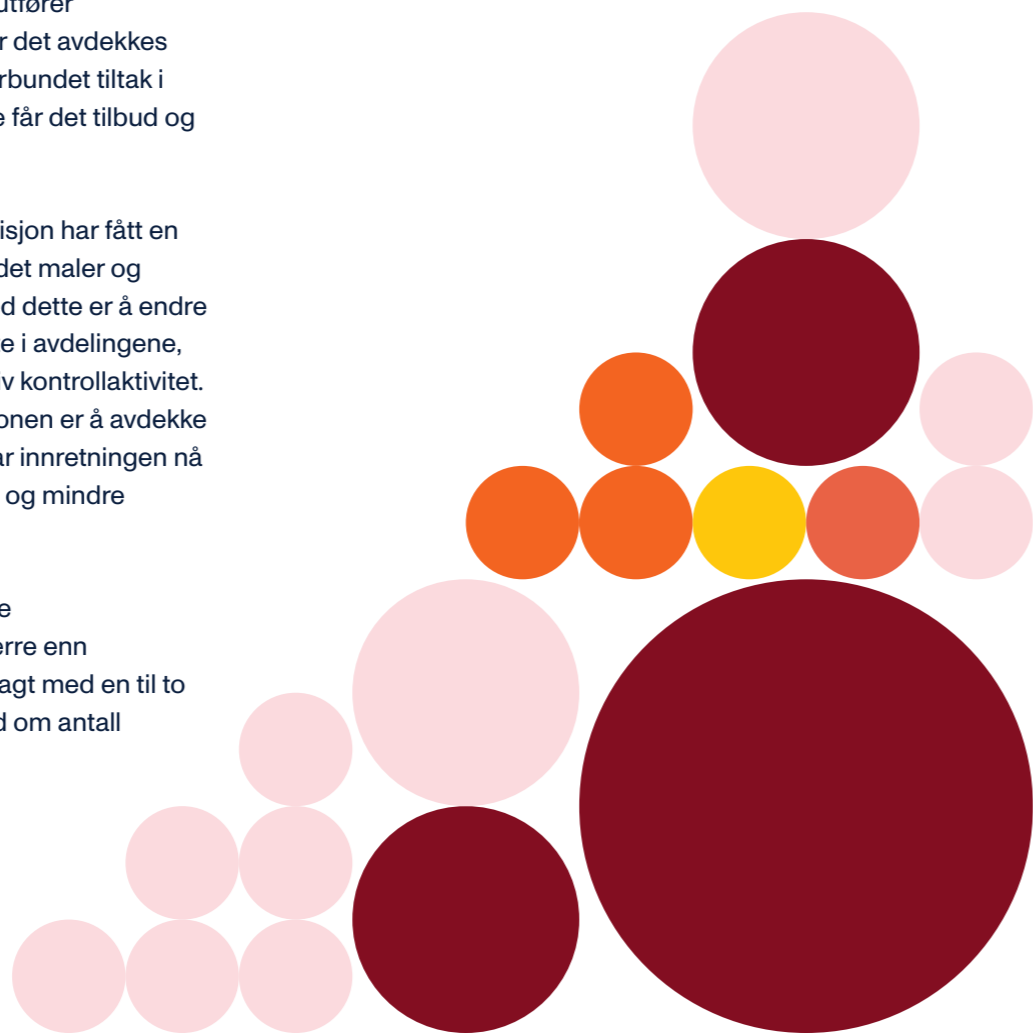
Studieaktiviteten er basert på de ressurser vi får fra opplysnings- og utviklingsfondet (OU-fondet). Bare en mindre del av studievirksomheten til forbundet arrangeres sentralt. I 2023 ble det holdt ti kurs og seks konferanser med til sammen 353 deltakere.

I tillegg til egne tiltak har Fellesforbundet også deltakere på toppskolering, arrangert av AOF. Slike kurs er blant annet LO-skolen, arbeidsmiljø og arbeidsrett. I 2023 fullførte 105 deltakere (98 deltakere i 2022) fra Fellesforbundet kursene. Fellesforbundet har prioritert ansatte og tillitsvalgte på heltid i avdelingene til arbeidsrett og LO-skolen fordi disse i stor grad møter medlemmene i sitt daglige arbeid.

Digital tillitsvalgtopplæring

Det var totalt 971 tillitsvalgte som fullførte alle modulene i Veiviseren. Det er omtrent halvparten av de som fikk kurset tilsendt på SMS, dette er på nivå med tidligere år.

I 2022 ble det er laget et kompetansehevende digitalt kurs for medlemmer i grossist og lager. Et eksklusivt kurs i temaene trakassering og diskriminering, rettigheter, HMS og plikter, kun for medlemmer. Klubbene i COOP Norge fremforhandlet en kollektiv avtale for samtlige 810 medlemmer i de seks klubbene som er omfattet av overenskomsten. Dette kurset ble åpnet i første omgang for medlemmer i COOP Norge og Ahlsell Norge. Over 600 stykker har gjennomført kursene.

Lokal kursvirksomhet

Den lokale studievirksomheten omfatter i hovedsak korte kurs og konferanser. Forbundet fordelte de økonomiske midlene vi hadde til rådighet til regionene. Midlene skulle dekke forbundets grunnopplæring, kurs og konferanser med tema innenfor forbundets prioriterte områder og AOFs MoTo-kurs (felleskurs i AOF regi.) MoTo-kurs planlegges og gjennomføres som lokal skoloring, arrangert av AOF og er åpne for medlemmer i alle forbund tilsluttet LO. I 2022 deltok 100 av forbundets medlemmer på MoTo-kurs. Dette er 120 færre enn i 2022.

Fellesforbundet hadde i 2023 totalt 4 721 deltakere på ulike lokale kurs og konferanser (3 753 i 2022). Faglig Tillitsvalgt (FTV), modulene 1-4, er standardisert og gjennomføres over hele landet. Det var 1 049 deltakere på FTV-kursene i 2022 (1 066 i 2022).

Stipend og utdanningsfond

I 2023 har det vært en jevn strøm av både henvendelser og søknader på alle stipendordningene til forbundet.. Som tidligere er det flest søknader og henvendelser til LOs Utdanningsfond. LOs Utdanningsfond har som formål å støtte opplæringstiltak og kompetanseutvikling for medlemmer og tillitsvalgte.

I løpet av 2023 ble det innvilget 1 567 stipender til medlemmer i Fellesforbundet. Det er 97 flere enn i 2022. Medlemmer av Fellesforbundet har fått 51,2 % av fondets totale innvilgede stipend i 2023, det er en nedgang på 1,3 % sammenliknet med 2022. Total har fondet innvilget 3 012 stipender for kortere og lengere utdanning. Sammenliknet med 2022 er dette en økning på 255 stipender. Det er flest søknader til helårsstudier. De fleste av forbundets medlemmer søker om stipend til Fagskole studier. Totalt er det gitt tilsagn på stipender for 34 312 950 kroner i 2023, av dette er 17 625 050,- tilsagn til Fellesforbundets medlemmer. Siden 2020 har forbundet sendt ut SMS til alle yrkesaktive medlemmer mellom 19 og 60 år og orientert om muligheten til å søke om stipend.

Fellesforbundets stipendordning

Det ble i 2023 innvilget to søknader, på til sammen kr 13 500, -. Begge helårsstudier.

LO Stat utdanningsfond

Det ble i 2023 innvilget stipend til ni medlemmer, på til sammen kr 50 000,- . Åtte av disse var til helårsstudie og ett stipend til kortere kurs.

Grafisk stipendordning

Det ble i 2023 innvilget fem søknader på Grafisk Stipendordning som til sammen utgjør kr 12 037,-.

Kommunikasjonsarbeidet

2023 var året for å løfte Fellesforbundets kommunikasjonsfaglige ambisjoner opp et hakk, og forbundsledelsen vedtok å gjenopprette kommunikasjonsavdelingen.

Målet er å forbedre internkommunikasjonen med forbundets lokalavdelinger. Mens det eksterne kommunikasjonsarbeidet skal gjøre oss mer synlig i offentligheten, organisere flere medlemmer, øke forbundets gjennomslagskraft og styrke og bygge opp en sterk og synlig forbundsleder.

Avdelingsnett

Lokalavdelingene hadde lenge etterspurt en egen kanal for relevant informasjon fra forbundet. Avdelingsnett ble opprettet på felles SharePoint-plattform her legges sirkulærer, nyhetssaker og annen informasjon. Den generelle tilbakemeldingen fra avdelingene er at det fungerer godt, men kan videreutvikles.

Tariffbedrifter.no

På landsmøtet i 2019 ble det vedtatt at forbundet skulle utvikle en offentlig og søkbar løsning for å gjøre alle forbundets bedrifter med tariffavtale tilgjengelig på nett. I oktober 2023 ble vedtaket effektivt gjennom den nye og brukervennlige tjenesten tariffbedrifter.no.

Med den brukervennlige søkefunksjonen på tariffbedrifter, er det enkelt å finne frem til bedrifter med tariffavtale, samt alt forbrukere/arbeidstakere/ arbeidsgivere bør vite om tariffavtaler. Oversikten omfatter alle bransjene og bedriftene Fellesforbundet organiserer og har tariffavtale med, og oppdateres kontinuerlig fra forbundets bedrifts- og avtaleregister.

Presse

Forbundsleder og andre i forbundsledelsen er jevnlig i media. Landsmøtet vårt og vedtakene som ble fattet, vakte stor interesse. Fellesforbundet med eller uten Jørn Eggum ble omtalt i hele 964 enkeltartikler.

Hederstegn

Gullnål

Medlemmer som har hatt sammenhengende tillitsverv i forbundet og dets organisasjoner i 25 år eller mer tildeles forbundets merke i gull og emalje.

Følgende personer fikk utdelt forbundets gullnål i 2023:

Elin Rygh Bålsrød
Jan Frigge Lindgren
Harald Braathen
Joar Mathisen
Helge Larsen
Nils Johan Aas
Guri Svarva
John Gunnar Lødberg-Larsen
Geir Roger Borgedal
Per Steinar Nilsen

Pioneren

Pioneren er en særlig utmerkelse som forbundsstyret kan gi til medlemmer som har gjort en ekstraordinær innsats for forbundet og fagbevegelsen/ arbeiderbevegelsen generelt.

Følgende personer fikk utdelt pioneren i 2023:

Jan Frigge Lindgren
Steinar Karlsen
Kjell Terje Fevåg
Rober Magnus Orholm
Alf Daniel Moen

Johan Susegg

Per Moen

Per Steinar Nilsen

Jubileer i forbundets avdelinger og bedriftsklubber

Forbundet har ordning med gaver til 50, 75, 100, 125 og 150 års jubileer i forbundets avdelinger og bedriftsklubber.

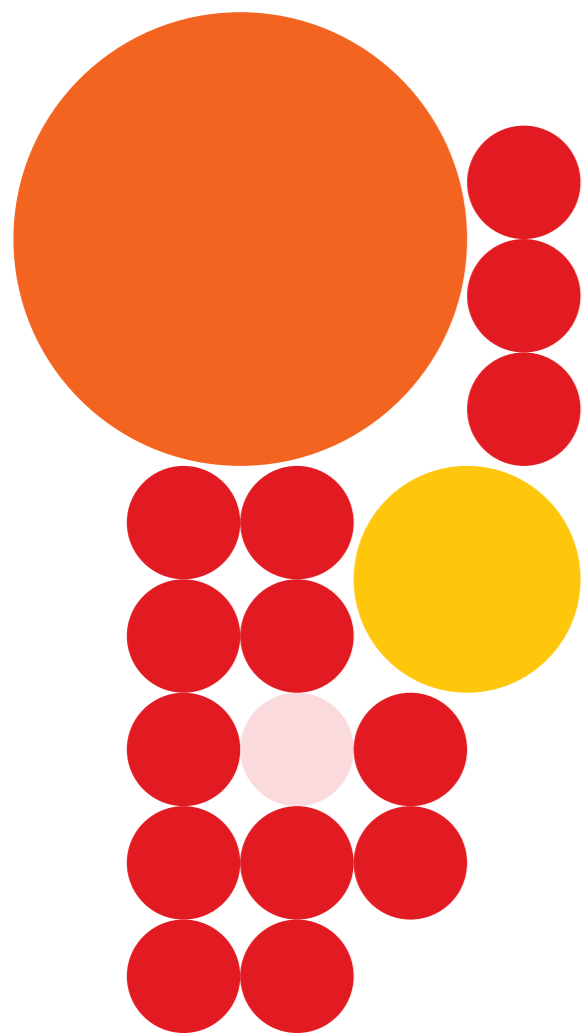
Følgende organisasjonsledd fikk utdelt gave i 2023:
Bedriftsklubben i Prysmian Group Norge AS, 100 år

Internasjonalt arbeid

Internasjonal solidaritet er en av grunnverdiene i arbeiderbevegelsen, og ligger i ryggmargen vår. Men vi har i stor grad også egeninteresse i å ha et internasjonalt kontaktnett. Mange rammevilkår besluttes politisk utenfor Norges grenser, særlig i EU, og det er viktig å være med å påvirke dette. Vi har mye å lære av hvordan fagbevegelsen i andre land møter sine utfordringer. I tillegg vil utviklingen av lønns- og arbeidsvilkår i andre land være med å påvirke lønnsevnen til bedrifter i Norge. Verken vi eller arbeidstakere i andre land er tjent med en underklasse i fattigere deler av verden. Det hender også at Fellesforbundet er avhengig av hjelp fra forbund i andre land i forbindelse med egne tariffoppgjør, utenlandske bedrifter i Norge eller norske konserns virksomhet i utlandet. Av alle disse grunner er det viktig at Fellesforbundet er aktive internasjonalt og blir respektert i dette arbeidet.

Etter koronapandemien er det blitt vanligere med digitale møter. Det gir økt fleksibilitet, og muligheter for stor tids- og kostnadsbesparelse, men de fysiske møtene har mange fortrinn, og vi prioriterer disse der det er naturlig.

Medlemskap i internasjonale føderasjoner
Fellesforbundet var i 2023 tilsluttet 15 nordiske, europeiske og internasjonale bransjeføderasjoner. Disse er IndustriALL Global, IndustriALL Europa og Industriansatte i Norden (IN) for bransjene metall, energi, kjemi, papir og teko. I sektorene bygning og tre og skog er det BTI, EBTF og NBTF, for hotell og restaurant IUL, EFFAT og NU HRCT. Havbruk er også innunder IUL og EFFAT. UNI, UNI Europa og NGU for grafisk. Fellesforbundet har lenge vært medlem av transportarbeiderføderasjonene NTF, ETF og ITF, også før Norsk Transportarbeiderforbund gikk inn i Fellesforbundet i 2019. Men da ble disse enda viktigere for oss. Forbundsledelsen var i 2023 representert i styret

i 10 av de 15 internasjonale føderasjonene, i de øvrige indirekte gjennom nordisk samarbeid.

Forbundet er jevnlig vertskap for møter i de nordiske føderasjonenes styrer og arbeidsgrupper. I mars var forbundet sammen med Tekna og Nito vertskap for møte i IndustriAll Europas selskapspolitiske komité. Konferansen åpnet med en orientering og paneldebatt om den norske modellen, som er langt mer samarbeidsorientert enn tilfellet er i mange av de øvrige deltakerlandene.

Kongresser i internasjonale føderasjoner

IN, Industriansatte i Norden, avholdt sitt Nordisk Forum i august. Forbundslederen ble gjenvalgt i presidiet. NTF, Nordisk transportarbeiderføderasjon avholdt kongress i mai. Forbundet deltok med seks representanter, i de ulike seksjonene vi er aktive i. I desember avholdt den Europeiske bygnings- og trearbeiderføderasjonen EBTF kongress i Helsingfors, med oss nordiske forbund som vertskap, og Fellesforbundet deltok med tre personer, og samordnet øvrige norske forbund. På globalt plan var det kongresser i UNI Global (våre medlemmer i grafisk) i Chicago i august og IUL (våre medlemmer i HRR og havbruk) i Genève i juni, der forbundet var representert med henholdsvis en og tre delegater.

EØS-midlene og bilateralt samarbeid i bl.a. Baltikum

Forbundet fortsatte i 2023 samarbeidet med det latviske bygningsarbeiderforbundet. Samarbeidet har de siste årene foregått innenfor rammen av Baltic Organizing Alliance (BOA). BOA var et stort organiseringsprosjekt i de baltiske landene, med nordiske forbund og bransjeføderasjoner som samarbeidspartnere. Målet var å bygge opp sterke, moderne og økonomisk bærekraftige fagforeninger. Det er imidlertid begrensede resultater å vise til, medlemstallene forblir lave, og BOA eksisterer i dag mest som et nettverk de baltiske organisasjonene seg imellom. De nordiske organisasjonene holder kontakt og vurderer hvordan deres støtte kan være i fremtiden.

Forbundet har jevnlig kontakt med vår latviske samarbeidspartner, som er det latviske bygningsarbeiderforbundet Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrības (LBNA). Samarbeidsavtalen mellom LBNA og Fellesforbundet ble høsten 2021 besluttet fornyet med to nye år (2022-2023). LBNA sliter også med å få til en medlemsvekst, men har styrket seg som fagforening gjennom etablering av et streikefond

og spiller en viktig rolle i Latvia gjennom å utvikle den nasjonale overenskomsten i sektoren, som er allmenngjort. Det er oppnådd betydelig vekst i minstesatsene.

Forbundet er rådgiver og samarbeidspartner til søsterorganisasjoner i flere prosjekter som mottar finansiering fra EØS-midlene. Dette er organisasjoner i Latvia, Litauen, Polen, Romania og Portugal. Formålet er å styrke sosial dialog. Forbundets rolle er å dele erfaringer fra partssamarbeid og kollektivavtaler. Det ble gjennomført både digitale og fysiske møter og besøk fra disse prosjektene i 2023.

Internasjonalt solidaritetsarbeid

Forbundet har fortsatt sitt prosjektsamarbeid med Norsk Folkehjelp. En delegasjon av forbundets ambassadører var på prosjektbesøk i begynnelsen av 2023 og fikk innblikk i resultatene av samarbeidet. Disse ambassadørene reiste senere rundt i organisasjonen for å fortelle om samarbeidet og øke engasjementet. I 2023 ble det totalt bevilget cirka 3,56 millioner kroner, hvorav 637 000 kroner kom fra lokalavdelinger.

I 2023 var verden preget av kriger og konflikter. Fellesforbundet har gitt støtte, både politisk og økonomisk, til arbeid for å hjelpe sivile som er rammet av konflikter og katastrofer.

Krigen i Ukraina

Russlands brutale angrepskrig mot Ukraina har også preget fagbevegelsen. Russiske forbund har blitt suspendert eller selv suspendert sin deltakelse fra de fleste føderasjonene. Ukrainske forbund mottar praktisk og økonomisk hjelp. Ukrainske forbund er blitt tatt inn i de europeiske føderasjonene, i tråd med at landet søker EU-medlemskap. Fellesforbundet ønsker å være en langsiktig humanitær og faglig partner for Ukrainas folk og fagbevegelse, og deltar aktivt i internasjonalt samarbeid for Ukraina, i hovedsak i bygningsføderasjonene BTI og EBTF.

Representasjon

Forbundet var i 2023 representert i styret i Norsk Folkehjelp og i styret i LO/IFS (LOs internasjonale faglige solidaritet) og Etisk Handel.

Tabeller

Tabell 1: Antall bedrifter med tariffavtale per 1.1.2024 og 1.1.2023 fordelt etter antall organiserte

Antall organiserte	Antall bedrifter 1.1.2024	Antall bedrifter 1.1.2023	Endringer
0	11.2024	Antall bedrifter	92
1-5	11.2023	2 659	-26
6-10	1 404	1 315	89
11-20	1 145	1 111	34
21-50	785	755	30
51-100	192	189	3
101-200	68	71	-3
201-500	44	40	4
Over 500	6	4	2
Totalt	6 808	6 583	225

Tabell 2: Antall medlemmer per fylke per 1.1.2024 og endringer fra 1.1.2023

Fylke	Totalt		Yrkesaktive		Ikke yrkesaktive		Lærlinger	
	01.01.24	Endring	01.01.24	Endring	01.01.24	Endring	01.01.24	Endring
Oslo	20 622	695	15 465	788	5 157	-93	403	99
Rogaland	17 684	603	13 977	617	3 707	-14	371	111
Møre og Romsdal	10 052	107	7 318	129	2 734	-22	307	78
Nordland	11 568	263	8 652	251	2 916	12	336	49
Viken	21 795	395	13 868	482	7 927	-87	148	48
Innlandet	16 567	247	11 087	303	5 480	-56	352	72
Vestfold og Telemark	13 940	300	9 966	349	3 974	-49	762	121
Agder	8 458	221	5 914	218	2 544	3	240	29
Vestland	23 369	1 558	18 522	1 608	4 847	-50	870	77
Trøndelag	21 439	582	16 741	514	4 698	68	391	66
Troms og Finnmark	4 247	101	3 513	95	734	6	150	8
I alt	169 741	5 072	125 023	5 354	44 718	-282	4 330	758

Tabell 3: Antall medlemmer fordelt per overenskomst

Landsomfattende overenskomst	Medlemstall		Endring i 2023	
	01.01.2024	01.01.2023	Antall	%
Industrioverenskomsten NHO:	32 116	30 471	1 645	5,4
-VO	30 906	29 352	1 554	5,3
-Teko	850	816	34	4,2
-Teknologi- og data	360	303	57	18,8
Industrioverenskomsten Virke:	317	333	-16	-4,8
-VO	271	276	-5	-1,8
-Teko	43	54	-11	-20,4
-Teknologi- og data	3	3	0	0,0
Industrioverenskomsten totalt:	32 433	30 804	1 629	5,3
Fellesoverenskomsten for byggfag NHO	17 978	17 946	32	0,2
Fellesoverenskomsten for byggfag Virke		267	-2265	-0,7
Fellesoverenskomsten for byggfag total	18 243	18 213	30	0,2
Riksavtalen	7 938	7 771	167	2,1
Landsoverenskomsten	708	711	-3	-0,4
Landforpleiningsavtalen	149	139	10	7,2
HRR-overenskomstene totalt	8 795	8 621	174	2,0
Biloverenskomsten NHO	7 139	7 103	36	0,5
Biloverenskomsten Virke	210	211	-1	-0,5
Biloverenskomsten totalt	7 349	7 314	35	0,5
Overenskomsten for byggeindustrien	6 178	6 226	-48	-0,8
Grossistoverenskomsten Virke	3 967	3 961	6	0,2
Grossistavtalen NHO	424	408	16	3,9
Grossistoverenskomstene totalt	4 391	4 369	22	0,5
Bussbransjeavtalen NHO	3 313	3 312	1	0,0
Bussbransjeavtalen Spekter	906	896	10	1,1
Funksjonæroverenskomsten Spekter	12	12	0	0,0
Bussbransjeavtalene totalt	4 231	4 220	11	0,3
Havbruksoverenskomsten	3 044	3 095	-51	-1,6
Flyoverenskomsten	2 076	2 050	26	1,3
Godsavtalene totalt	1 787	1 767	20	1,1
Godsavtalen NLF	941	932	9	1,0
Transportselskaper i Norge NHO	760	749	11	1,5
Transportselskaper i Norge Virke	86	86	0	0,0

Landsomfattende overenskomst	Medlemstall		Endring i 2023	
	01.01.2024	01.01.2023	Antall	%
Logistikk, havn og speditøroverenskomsten	1 534	1 574	-40	-2,5
Fellesoverenskomsten for treforedlingsind	1 552	1 548	4	0,3
Verkstedoverenskomsten for Forsvaret	1 016	1 013	3	0,3
VTA-overenskomsten	730	732	-2	-0,3
AIB overenskomsten	598	596	2	0,3
Avisbudavtalen NHO	581	585	-4	-0,7
Miljøbedrifter i Norge NHO	563	562	1	0,2
AIB overenskomsten (VTA)	542	544	-2	-0,4
Overenskomst for Trykkerier	503	500	3	0,6
Aviser og avispakkeri	451	470	-19	-4,0
Glassoverenskomsten	338	312	26	8,3
Overenskomst for Kartonasjefabrikker	303	294	9	3,1
Miljøoverenskomsten MEF	213	212	1	0,5
Steinindustrioverenskomsten	184	181	3	1,7
Overenskomst for asfaltarbeid	175	176	-1	-0,6
Overenskomsten for jordbruks- og gartneri	140	181	-41	-22,7
Taxioverenskomsten NTF	127	126	1	0,8
Overenskomst for Bokbinderier	110	116	-6	-5,2
Naturbruksoverenskomsten	110	110	0	0,0
Oljeavtalen NHO	55	55	0	0,0
Overenskomst for Serigrafiske bedrifter	42	42	0	0,0
Bedriftsavtalen KS	42	41	1	2,4
Overenskomsten for bilutleie NHO	32	35	-3	-8,6
Kranoverenskomsten Virke	13	13	0	0,0
Tannteknikeroverenskomsten	11	11	0	0,0
Oljeavtalen Virke	1	1	0	0,0

Bedriftvise og andre avtaleforhold

Foodora	119	125	-6	-4,8
LKAB NHO	87	87	0	0,0
Wallboardoverenskomsten	85	85	0	0,0
Hengeavtaler med andre LO-forbund	79	78	1	1,3
Grossist - Felleskjøpet Agri	26	27	-1	-3,7
Havbruksoverenskomsten/Veso A/S	15	15	0	0,0

Landsomfattende overenskomst	Medlemstall		Endring i 2023	
	01.01.2024	01.01.2023	Antall	%
Inselo-overenskomsten	8	8	0	0,0
Sandtakoverenskomsten	8	8	0	0,0
Myntoverenskomsten	8	8	0	0,0
Torvindustri	8	8	0	0,0
Norsk Folkemuseum, Bygdø Kongsgård	5	5	0	0,0
Andøytorv	5	5	0	0,0
Hovedtariffavtalen KS	4	4	0	0,0
Reingjetere	4	4	0	0,0
360 Logistics AS	2	2	0	0,0
Ansatte i avdelingene (organisasjonsavtalen)	236	237	-1	-0,4
Ansatte i forbundet (FUSS)	130	132	-2	-1,5

Tabell 4: Avdelinger per 1.1.2024 og endringene fra 1.1.2023 fordelt per fylke

Fylke	Antall avd	Endring fra 01.01.23
Viken	17	-1
Oslo	7	-1
Innlandet	9	0
Vestfold og Telemark	5	0
Agder	7	0
Rogaland	7	0
Vestland	9	0
Møre og Romsdal	5	0
Trøndelag	13	0
Nordland	4	0
Troms og Finnmark	1	0
I alt	84	-2

Tabell 5: Antall medlemmer per 1.1.2024 fordelt etter avdeling og fylke

Avdelingens navn og fylke	Avd. nr.	Yrkesaktive	Ikke yrkesaktive	Totalt
Fellesforbundet avdeling 1 Oslo - Akershus	1	2 712	1 690	4 402
Fellesforbundet avdeling 4 Oslo Transportarbeiderforening	4	4 128	574	4 702
Fellesforbundet avdeling 10	10	3 367	417	3 784
Fellesforbundet avdeling 56 Oslo og Omegn Bussarbeiderforening	56	1 211	431	1 642
Fellesforbundet avdeling 600 Bygningsarbeidernes Fagforening	600	2 542	481	3 023
Fellesforbundet avdeling 601 Tømrer og Byggfagforeningen	601	930	184	1 114
Fellesforbundet avdeling 850 Oslo Grafiske Fagforening	850	571	1 380	1 951
Fellesforbundet (overf avd 999)	999	4	-	4
Totalt Oslo		15 465	5 157	20 622
Fellesforbundet avdeling 14 Rogaland Transportarbeiderforening	14	831	231	1 062
Fellesforbundet avdeling 25	25	4 194	1 349	5 543
Fellesforbundet avdeling 44 Sandnes & Omegn	44	2 349	538	2 887
Fellesforbundet avdeling 57 Nord-Rogaland	57	3 638	682	4 320
Fellesforbundet avdeling 91 Jæren	91	908	367	1 275
Fellesforbundet avdeling 176 Dalane Fagforening	176	938	285	1 223
Fellesforbundet avdeling 730	730	1 119	255	1 374
Totalt Rogaland		13 977	3 707	17 684
Fellesforbundet avdeling 20 Møre og Romsdal Transportarbeiderforening	20	603	207	810
Fellesforbundet avdeling 21 Havn	21	289	205	494
Fellesforbundet avdeling 29 Søre Sunnmøre	29	1 236	520	1 756
Fellesforbundet avdeling 31 Sunnmøre	31	2 065	688	2 753
Fellesforbundet avdeling 65	65	3 125	1 114	4 239
Totalt Møre og Romsdal		7 318	2 734	10 052
Fellesforbundet avdeling 13 L.K.A.B. Arbeiderforening	13	88	82	170
Fellesforbundet Transport Nord	32	1 683	453	2 136
Fellesforbundet avdeling 53 Nordre-Nordland og Sør-Troms	53	3 992	1 156	5 148
Fellesforbundet avdeling 143 Helgeland	143	2 889	1 225	4 114
Totalt Nordland		8 652	2 916	11 568
Fellesforbundet avdeling 2 Fredrikstad Fagforening	2	1 187	819	2 006
Fellesforbundet avdeling 6	6	2 642	1 795	4 437
Fellesforbundet avdeling 22 Viken	22	725	199	924
Fellesforbundet avdeling 43 Øvre Buskerud Fagforening	43	1 704	1 108	2 812

Avdelingens navn og fylke	Avd. nr.	Yrkesaktive	Ikke yrkesaktive	Totalt
Fellesforbundet avdeling 48 Sarpsborg Kai- og Lagerarbeiderforening	48	12	19	31
Fellesforbundet avdeling 75 Halden Fagforening	75	873	358	1 231
Fellesforbundet avdeling 87 Kjeller Jern og Metall	87	50	35	85
Fellesforbundet avdeling 185 Flyarbeidernes Forening	185	2 282	629	2 911
Fellesforbundet avdeling 189 Trandum Jern og Metall	189	79	44	123
Fellesforbundet avdeling 436 Papirarbeidernes Forening	436	375	312	687
Fellesforbundet avdeling 437 Greåker Arbeiderforening	437	56	46	102
Fellesforbundet avdeling 441 Sunland Papirarbeiderforening	441	70	61	131
Fellesforbundet avdeling 482 Glomma Papp	482	133	98	231
Fellesforbundet avdeling 483 Borregaard Fagforening	483	343	449	792
Fellesforbundet avdeling 614 Byggfag Drammen-Bærum	614	800	158	958
Fellesforbundet avdeling 644 Glava Arbeidernes Fagforening	644	114	66	180
Fellesforbundet avdeling 851 Østfold Fagforening	851	2 423	1 731	4 154
Totalt Viken		13 868	7 927	21 795
Fellesforbundet avdeling 23 Raufoss Jern og Metall	23	1 782	862	2 644
Fellesforbundet avdeling 27 Innlandet Transportarbeiderforening	27	1 532	604	2 136
Fellesforbundet avdeling 54 Gjøvik Jern og Metall	54	914	447	1 361
Fellesforbundet avdeling 61 Elverum Jern og Metall	61	172	100	272
Fellesforbundet avdeling 103 Ringsaker	103	1 174	636	1 810
Fellesforbundet avdeling 647 Glåmdal Fagforening	647	1 086	732	1 818
Fellesforbundet avdeling 650	650	1 970	850	2 820
Fellesforbundet avdeling 670	670	2 381	1 215	3 596
Fellesforbundet avdeling 678 Hunton Arbeiderforening	678	76	34	110
Totalt Innlandet		11 087	5 480	16 567
Fellesforbundet avdeling 7 Vestfold	7	2 909	1 416	4 325
Fellesforbundet avdeling 8 Telemark	8	2 722	933	3 655
Fellesforbundet avdeling 37 Transport	37	1 279	262	1 541
Fellesforbundet avdeling 39 Industri & Service Telemark	39	2 066	823	2 889
Fellesforbundet avdeling 50 Vestfold Nord	50	990	540	1 530
Totalt Vestfold og Telemark		9 966	3 974	13 940
Fellesforbundet avdeling 3 Agder Fagforening	3	2 339	964	3 303
Fellesforbundet avdeling 9 Østre Agder	9	1 378	798	2 176
Fellesforbundet avdeling 41 Agder Transportarbeiderforening	41	808	245	1 053
Fellesforbundet avdeling 58 Mandal Fagforening	58	557	302	859

Avdelingens navn og fylke	Avd. nr.	Yrkesaktive	Ikke yrkesaktive	Totalt
Fellesforbundet avdeling 194 Lister Fagforening	194	689	161	850
Fellesforbundet avdeling 724 Wallboard Fagforening	724	88	48	136
Fellesforbundet avdeling 727 Nidarå Sagarbeiderforening	727	55	26	81
Totalt Agder		5 914	2 544	8 458
Fellesforbundet avdeling 5	5	4 430	1 623	6 053
Fellesforbundet Vestnorsk Transportarbeiderforening	11	2 077	480	2 557
Fellesforbundet avdeling 19 Sogn & Fjordane Fagforening	19	2 009	619	2 628
Fellesforbundet avdeling 36 Sogn og Fjordane Transportarbeiderforening	36	275	135	410
Fellesforbundet avdeling 100 Marinestasjonens Fagforening	100	382	163	545
Fellesforbundet avdeling 118 Hardanger Sunnhordland	118	4 176	774	4 950
Fellesforbundet avdeling 266 Hordaland Hotell og Restaurant	266	2 000	201	2 201
Fellesforbundet avdeling 747 Unionen Fagforening	747	2 990	518	3 508
Fellesforbundet avdeling 856 Vestnorsk Grafiske Fagforening	856	183	334	517
Totalt Vestland		18 522	4 847	23 369
Fellesforbundet avdeling 12	12	3 909	1 402	5 311
Fellesforbundet avdeling 16 Midtnorsk Transportarbeiderforening	16	1 660	534	2 194
Fellesforbundet avdeling 28 Steinkjer og Stjørdal Fagforening	28	2 599	829	3 428
Fellesforbundet avdeling 80 Røros og Holtålen Fagforening	80	393	139	532
Fellesforbundet avdeling 108 Innherred Fagforening	108	1 954	613	2 567
Fellesforbundet avdeling 146 Namdal Fagforening	146	1 263	359	1 622
Fellesforbundet avdeling 207 Ørland Jern og Metall	207	63	24	87
Fellesforbundet avdeling 250 Hotell, Restaurant og Reiseliv	250	1 469	200	1 669
Fellesforbundet avdeling 461	461	286	214	500
Fellesforbundet avdeling 762 Rørleggernes forening	762	484	49	533
Fellesforbundet avdeling 764 Malernes Forening	764	596	60	656
Fellesforbundet avdeling 765 Trondheim	765	1 450	127	1 577
Fellesforbundet avdeling 768 Trondheim Bygning	768	615	148	763
Totalt Trøndelag		16 741	4 698	21 439
Fellesforbundet avdeling 74 Nord-Hålogaland	74	3 513	734	4 247
Totalt Troms og Finnmark		3 513	734	4 247

